Zteč

ČÍSLO 5 · ROČNÍK I.

27. LISTOPADU 1942

CENA K 1·50

LIST NOVÉ GENERACE

PŘIZNÁNÍ K VÝKONU

Dr. Fr. Teuner.

RADOST Z POVINNOSTI

Není nic nepřirozené, jestliže mládež touží účastniti se veřejného dění, které spolu se svými staršími vrstevníky prožívá. Je jen podstatný rozdíl v tom, jak dříve mládež se uplatňovala ve veřejnosti a jak se uplatňuje dnes. Dnes totiž není doba, kdy by mládež mohla jen hledat svoje uplatnění v nějakém planém politikaření, nýbrž dnes cesta k jejímu uplatnění je dána prací pro celek, v němž žije a jež zaručuje jí její vlastní budoucnost.

Postoj k veřejnosti je určen mládeži v prvé řadě povinností vytvářet pro sebe samu i pro jiné zářivý příklad, jejž vyžaduje současná doba, válka a z ní vyplývající povinnosti i úkoly.

Mládež dneška musí se tedy v prvé řadě připravovat použitím nových výchovných směrnic pro budoucí život, pěstovat v sobě všechny dobré vlastnosti a schopnosti, kterými se dobře uplatní při budoucí výstavbě vítězné Říše a v nové mírové Evropě. Ale i poctivý pracovní výkon v dnešním velikém pracovním procesu je příkazem nejen každého jednotlivce, nýbrž i veškeré mládeže a je tou pravou politikou dneška, kdy se válčí. Říše i v zázemí musí býti co nejsilnější, co nejspořádanější a co nejvýkonnější. Mladý Němec jako mladý Čech musí v prvé řadě pomáhat prací a zvláště pro Čecha to platí, neboť jemu není určeno jako mladému Němci odložit na zavolání lopatu a uchopit se pušky a bojovat.

„Pospolitost nacionálně socialistické revoluce musí se dnes zpečeťovat poctivými mozoly v pracovních povinnostech." To jsou slova, která pronesl k shromážděným středoškolákům pan ministr Moravec, když jim vyslovil uznání za pomoc při složení 3600 vagonů brambor. Zde zasáhla mládež tím pravým a správným způsobem do veřejného dění, bez politikaření. Vytvořila příklad, který znamená více, než kdyby byla s vážnými obličeji filosofovala a politikařila tak, jak tomu bylo při veřejné činnosti mladých v bývalých politických partajích.

Jestliže dnes mnoho českých chlapců pracuje v různých oborech i v Říši, pak můžeme opět říci: „Ano, i tímto naše mládež účastní se veřejného dění a podává dobrý příklad, neboť plněním daných úkolů a prací i mimo Protektorát zajišťuje sobě i svému národu budoucnost a dělá tu nejlepší politiku. I těch 3.500 studentů, kteří se přihlásili na vysoká učiliště Říše, zapojují se do veřejného dění a jejich studium bude mít ten veliký význam, že si v Říši osvojí mnohé cenné vědomosti, které pak v budoucnu použijí a že se navrátí jako dobří odborníci, zvěrolékaři, lékaři, techničtí pracovníci a podobně k radosti a k chloubě svého národa."

Jak je na druhé straně ubohé a zvrácené se domnívat, že nějaké vzpurné a nesmyslné šeptání může něco prospěti, jak se tak mnohý ten šuškal ve svém malém rozhledu domnívá. Naši středoškoláci, když skládali brambory a kdy vedle svých školských povinností byli zaujati i touto prací, neměli jistě čas na to, aby povídali nějaké nesmysly šuškandy, zrovna tak jako dělník, který večer po práci vrací se ke své rodině. Víme zcela dobře, že ten, kdo dnes poctivě pracuje, nemá ani čas ani chuť poslouchat těch několik šílenců, kteří jen z nedostatku práce kalí vody našeho veřejného života a ruší práci i možnosti všech, kdož se poctivě staví k úkolům Říše i našeho národa. Proto je jen zdravým a přirozeným příkazem všech, kdož chtějí naši mládež uchránit škod, aby ji nenechali zahálet a určováním dalších pracovních úkolů ji vedli k chápání radosti z dobře splněné povinnosti, k ocenění práce rukou a k vědomí nutnosti i ušlechtilosti přinésti něco ku prospěchu celku.

Jen práce uchrání dnes mladého člověka před všemi nepravostmi, jež hlavně ze zahálky vznikají. Dekadence potápkovství a ostudné zjevy s tím spojené pramenily jen v zahálce, která je tím nejšpatnějším vychovatelem mladého člověka.

Jak blahodárné výsledky a důsledky přinesou dnešní pracovní úkoly, jež určeny jsou mladým lidem, poznáme teprve v budoucnu.

Až jednoho dne vrátí se všichni ti mladí lidé, kteří dnes ve velkých podnicích Říše poznávají nové pracovní metody, obohacují své znalosti novými zkušenostmi a rozšiřují svůj životní názor, domů, pak teprve sami poznají, jak velkou cenu mělo jejich pracovní zasazení v Říši a jak daleko budou před těmi, jimž se této možnosti nedostalo.

Jestliže tedy dnes mluvíme o výchově mládeže, pak také jedním z prostředků výchovných je práce, radost z práce a radost z výsledků, které poctivá práce vždycky přináší.

Ministr školství a ministr lidové osvěty, předseda Kuratoria pro výchovu mládeže Emanuel Moravec přijímá hlášení generálního referenta Kuratoria dr. Teunera o skončení akce skládky brambor na pražském nákladovém nádraží. Foto Sova

ZKLAMANÉ NADĚJE

Když jsme se naposled před 14 dny na tomto místě zabývali válečnými událostmi, zněl právě vzduchem jásot Anglo-Severoameričanů jednak nad pomyslným úspěchem v Lybii, jednak nad »zdařilým« vyloděním na francouzském koloniálním území v severní Africe. Již tehdy nebylo zapotřebí mnoho důvtipů k poznání, že v obou případech nebylo vyřčeno poslední slovo, a nám se zdá, že k tomuto stanovisku, které jsme již tehdy zaujali, se připojily i některé prozíravé kruhy v USA a v Anglii. K nafouknutým líčením rozčilených papírových stratégů v USA a Anglii, že Rommel a jeho oddíly jsou prý potřeny, chybí však zprávy vrchního velitelství německé branné moci. O tom však nemůže být žádné řeči, právě naopak, nepřítel musí doznati, že se generálu polnímu maršálovi Rommelovi podařilo odpoutati se a největší částí svých bojových sil od pozvolna postupujících britských oddílů, takže dnes disponuje nedaleko místa, kde předposledně zarazil postup Angličanů, silnou a průbojnou armádou, která připraví Angličanům ještě mnohé bolení hlavy.

V severní Africe se však věci také tak nevyvíjely, jak by si to Angličané a Severoameričané přáli. Podařilo se jim sice Darlanovou zradou zmocniti se bez větších bojů a odporu francouzského koloniálního území, ale tím však ještě není celá záležitost rozhodnuta. Angličané a Severoameričané, kterým se podařilo dostati se bez valného odporu na pobřeží, museli bezmocně přihlížeti, kterak se jejich transportní lodi stávaly obětmi německých a italských ponorek a ve dne v noci způsobuje jim letectvo Osy nejtěžší ztráty na lodním prostoru, materiálu a lidských životech. Otázka přísunu pro experiment v severní Africe se již dnes posuzuje v Londýně natolik příznivě, že je všeobecně nazýván »Rooseveltovým podnikem«. Osa se však již dávno zabezpečila: na francouzském pobřeží a na Korsice stojí německá a italská armáda připravena k obraně a před několika dny oznámila stručně zpráva vrchního velitelství německé branné moci vysazení německých oddílů v Tunisu. Angličané dobře vědí, co to znamená a američtí reportéři, kteří poznali válku jen z vyprávění a z hollywoodských filmových ateliérů, jsou pouhými začátečníky a proto jim nelze míti za zlé, když pouštějí uzdy své bujné fantasii. Stejně však se také nedivíme tomu, když nyní píší o »obrovských úspěších« nad »úplně zmateným« útěkem nepřítele a nebudeme se nikterak diviti, když jednoho dne to budou právě oni, kteří jako první vezmou nohy na ramena a daleko vpředu před vlastními oddíly se pokusí dostihnouti přístavů, aby v nich pak s úděsem konstatovali, že lodi, jež je měly odvézti zpátky, již nepřipluly.

Tohoto času jsou alespoň američtí žurnalisté ve svém živlu, a to, co severoamerickým vojákům chybí na vojenských zkušenostech, snaží se doplniti svým žvaněním. Nechme je jen klidně dále psáti, stejně jednou přijde den, kdy k tomu nebudou míti více času.

Ve Francii se věci tak dalece vyjasnily, že maršál Pétain, který Francii dnes zosobňuje, jednak se zcela rozhodně odvrátil od zrádce Darlana, jednak vyzval Francouze

k odporu proti britsko-severoamerickému přepadu. I když mohou býti tyto hodiny tolik vážné a tragické pro Francii, přece se domníváme, že se zde musí trpět za hříchy, jež byly spáchány ve Vichy v uplynulých letech, kdy byli na francouzské půdě trpěni severoameričtí admirálové jako zvyšitelé a jeho pomocníci jako agenti. Na druhé straně se však zdá, že právě v této hodině dojeli se pověření Francie pilnou vahou na půdu Nové Evropy. Stále stoupající mírou se vzrůstá a Francii pozůstatek, že by bylo bývalo spravedlivé udělit Pierre Lavalovi plné moci již dříve, než teprve nyní. Francie má tu příležitost poznati z britsko-severoamerického přepadu nepřátelství »spojenců« vůči Evropě v celém jeho rozsahu a jsme přesvědčeni o tom, že zrádce Darlan, porušitel daného slova, a Giraud budou jednoho dne nuceni poznati anglo-severoamerickou svědčnost.

Britské a americké úmysly v prostoru Středozemního moře byly již dávno poznány, a když byl učiněn pokus je realisovati, skrtla Osa jejich zásahy a po neúspěchu prvotním nadšení připravují nepřátelská oficielní místa střízlivými slovy svoji veřejnost na těžké pohledy, které bude nutno překonat. K tomuto názoru se můžeme jen připojiti. Když však Severoameričané a Angličané to sami potvrzují otevřenými slovy, pak tu jistě není něco v pořádku.

Nevíme sice, co vojenské vedení Osy má v budoucnu v úmyslu podniknouti, neboť nepřátelé k jeho zvyklostem ukázali předem své karty protivníkům; věříme však, že pod vynořená ještě mnohá dobrá karta a mnohý trumf. Nepotřebujeme si tím lámati hlavu a naší věcí »proroci« učiní takéž lépe, budou-li se zabývati jinými věcmi. Je to skutečně zajímavé: vojenské události a vítězný pokřik londýnských rozhlasových Židů opět posílily některé z našich nepoučitelných.

Zůstaňme u tohoto upozornění a u poznatku, že takovéto zjevy byly již poznány. Mládež však musí — jak jsme to vzpříšky zalíbovati — zůstati při otevřené hře. Je v zájmu zdravého vývoje českého národa tyto zjevy vypátrati a vyhladiti. Především je v zájmu české mládeže! Musíme se dnes zcela otevřeně a bez jakýchkoliv postranních myšlenek přiznat k Velkoněmecké říši a jejímu poslání. Musíme tak učiniti, jelikož každá jiná myšlenka by byla zločinem na našem národě a na budoucnosti české mládeže. V těchto dnech dokončila naše mládež záslužnou pomocnou akci, ke které byla vyzvána a nasazena. Dala tím najevo, že je naprosto schopna pracovati pro pospolitost národa a věříme, že dělník a sedlák, který viděl tyto pracovité hochy a děvčata na nákladových nádražích, zajisté rád postaví do jedné fronty proti klikám kavárenských literátů a věčných dohodruhů, kteří stojí vždy stranou a chtějí z práce a výkonu pospolitosti míti jen vlastní užitek. Těmto kavárenským politikům a věštcům budoucnosti by se měl dáti do rukou krumpáč a zapojiti je do užitečné práce pro pospolitost. Též mezi naší mládeží se mnoho mluví, mnozí se zaměstnávají velkými plány a myšlenkami, ale zapomínají přitom na práci. Zapomínají na ni snadno, neboť chtějí na ni zapomenouti a přenechati ji jiným. Náš národ může však obstáti v budoucnu jen tehdy, jestliže se svými výkony připojí k budování budoucnosti.

Žádáme pro mládež pohotovost srdcí; žádáme, aby mládež v rodném domě a ve škole byla vychovávána k řádnému smýšlení vůči Velkoněmecké říši a tím k prospěchu naší užší vlasti a jsme přesvědčeni, že při takovéto výchově najde mládež sama cestu k práci pro národ. Nemůžeme potřebovati k zdravé výchově naší mládeže takových rodičů a vychovatelů, kteří využívají jen konjunktury a kteří se přiznávají k Říši jen tehdy, jestliže nad politickými událostmi stojí modrá obloha, svítí-li slunce, anebo když si z toho slibují osobní prospěch. Ale také ve dnech a hodinách, kdy by obloha byla zatažena, žádáme jasné a nutné přiznání mládež k Říši a nové Evropě. Neboť co dnes vojáci Německa a Evropy dobývají, to bude jednoho dne na prospěch celé Evropy; této skutečnosti se musí prokázati hoden náš národ a naše mládež. Na adresu svěřených mudrců v našem národě prav me: »Podívejte se na mapu světa a uvidíte, jak jste za'vrzeli. Na jedné straně stojí dnes skupina mocností, která by jen tehdy mohla vyhrát válku, kdyby se útokem opět zmocnila všeho, co již ztratila. Na druhé straně však stojí jiná skupina mocností, která tuto válku již vyhrála, jestliže se jí podaří ubrániti a udržeti to, co až dosud získala. Tak a ne jinak vyhlíží dnešní situace.

Zteč

LIST NOVÉ GENERACE

VYDAVATEL KURATORIUM PRO VÝCHOVU MLÁDEŽE V ČECHÁCH A NA MORAVĚ ● NÁKLADEM A TISKEM MELANTRICHA, PRAHA ● ODPOVĚDNÝ REDAKTOR VLADIMÍR DEJMEK ● REDAKCE PRAHA III., MALÝ FÜRSTENBERGSKÝ PALÁC, VALDŠTÝNSKÁ 12 ● ADMINISTRACE PRAHA II., VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ 36, TEL. 21451. ● ČTVRTLETNÍ PŘEDPLATNÉ K 9.— (VČETNĚ DORUČNÉHO K 0.35) ● CENA LISTU ROZUMÍ SE FRANKO TISKÁRNA ● NOVINOVÁ SAZBA POVOLENA ŘEDITELSTVÍM POŠT V PRAZE Č. 253.416/III-1942. ● DOHLÉDACÍ ÚŘAD PRAHA 25.

RASA A NÁROD

(Nelze pochopiti v samé podstatě myšlenku nového řádu, není-li dobře znám význam a rozdíl pojmů rasa a národ. Dnes seznámíme své čtenáře s obsahem těchto pojmů.)

Význam rasy

Síla a rozkvět národa v dějinách jsou podmíněny hodnotou jeho rasy. Úpadek a rozklad národa, jako byl na př. ve starém Řecku a Římě, jsou způsobeny rasovou degenerací. Mravní zkaženost lidu, korupce a slabost vlád, což bylo pokládáno za příčinu národního úpadku, jsou teprve následkem této degenerace.

Patřiti k určité rase znamená míti dědičnou příslušnost ke skupině lidí, kteří se vyznačují stejnými tělesnými znaky a stejnou duchovní hodnotou. Ani lidská vůle ani působení vnějších přírodních činitelů (podnebí, strava) nemohou míti vliv na tělesné rozměry a duchovní hodnotu člověka, jak je již jednou určila rasa dle zákonů dědičnosti.

Naproti tomu býti členem určitého národa znamená příslušeti ke skupině lidí, kteří během dlouhého vývoje vytvořili si společnou kulturu, osvojili si stejné nebo podobné společenské způsoby, stejné dorozumívací prostředky (řeč).

V evropském obyvatelstvu je zastoupeno šest cenných árijských ras, které v lidském rodě tvoří t. zv. velkou bílou rasu neboli plemeno. Jsou to rasy: nordická, fálská, dinárská, západní, východní a východobaltská. U jednotlivých evropských národů je obyčejně jedna z těchto ras nejsilněji zastoupena. Podle toho si můžeme vysvětliti některé různosti mezi evropskými árijskými národy právě tak, jako nalézti pro ně společného jmenovatele, platného pro všechny árijské rasy — to jest čest.

Různost ras

Právě různost ras je hlavní příčinou různosti lidí. Tělesný zjev a duševní postoj u člověka převážně nordické rasy jsou jiné než na př. u člověka převážně alpinské rasy. Neboť charakteristickými tělesnými znaky nordického člověka jsou: vysoká a štíhlá postava, světlé vlasy a oči, výrazný rovný nos, dlouhá nebo prostředně dlouhá hlava (při pohledu se shora). Duševní postoj nordického člověka se kromě jiného vyjadřuje jeho nezlomnou touhou po stálém výkonu a jeho určitým odstupem, který však není tvrdostí srdce, nýbrž smyslem pro přísný výběr a odpovědné chápání života. Naproti tomu tělesné znaky alpinského člověka jsou: Střední nebo malá, zavalitá postava, tmavé vlasy, nevýrazný nos a kulatá hlava (při pohledu se shora). Jeho duševní postoj je jiný než u nordického člověka. Alpinský člověk hledá rád u druhého příchylnost a sám ji hledí bez výběru každému prokazovat, jeho životním cílem je spíše určité tělesné pohodlí a občanská jistota. Podobně i lidé dalších čtyř árijských evropských ras jsou charakterisováni vždy určitými tělesnými znaky a určitým duševním postojem.

Ochrana rasy

Každé rasové mísení příslušníků árijských ras s druhově cizími rasami (žlutou, černou, orientální, se Židy a pod.) přináší úpadek a degeneraci národa. Jako ochranu cenného rasového základu německého národa před nežádoucím rasovým mísením byly vydány v Říši v r. 1935 nürnbergské zákony. Cílem těchto zákonů, jakož i dalších rasových opatření ve Velkoněmecké říši je jednak zabrániti rasovému znehodnocení národa isolováním Židů a ostatních rasově cizích elementů, jednak zmnožit zdravý biologický základ německého národa potlačením dědičně chorobných elementů a všestrannou podporou zdravých jedinců.

Rasový instinkt u mladého Čecha

Také u mladého Čecha musí se dnes probudit jeho zdravý rasový instinkt. Tu je si však třeba uvědomit, že je pochybné řadit Čechy kulturou a rasou k východu. Tím více by však odporovalo pravdě mluviti o krevní příbuznosti Čechů na př. s Rusy, kteří jsou dnes namnoze silně promíšeni cizími asijskými rasovými prvky.

Česká rasová podstata obsahuje dnes mnoho nordických rasových prvků, takže jsme jedním z evropských národů rasově nejbližším národu německému. Z tohoto poznatku musí také vyplývat postoj českého mladého člověka, který musí vidět svého nejbližšího kamaráda právě v mladých lidech národa německého.

J. Zelníček.

Z NAŠEHO SVĚTA

První tělovýchovný tábor Kuratoria. V těchto dnech byl v Michnově paláci v Praze na Malé Straně zakončen 5. výcvikový tábor Kuratoria pro výchovu mládeže. Tohoto tábora, který byl zároveň prvním tělovýchovným táborem, se zúčastnili 43 muži mladí muži. Další, 6. výcvikový tábor, byl zahájen v těchto dnech.

Máš svého koníčka? Každý máme své zaměstnání, anebo chodíme do školy a obojí zabírá většinu našeho času. Ráno nás pouliční dráha zaveze na místo našeho působiště a odpoledne po vykonané práci hledíme vstříc našemu volnému času. Jak ho však využijeme. Různě, každý podle své vlastní povahy. Někteří z nás věnují svůj volný čas věcem úplně odlišným od naší hlavní práce. Říkáme, že mají koníčka. Jiní svůj volný čas až dosud ztráceli. Najdeme však také menšinu, která se zabývá i ve svém volném čase oním oborem, v němž pracuje. Neznají koníčka. Jsou to obyčejně cílevědomí lidé, kteří chtějí dosáhnout úspěchu a věnují se proto cele svému pracovnímu oboru. Říká se, že je to unavující, ve skutečnosti jistě však ne.

Jednání se staršími. My, hoši, a pomalu již mladí muži, jsme hodně samostatní a rádi také jednáme a pohybujeme se úplně bez vedení starších. Mnozí z nás, mají-li ve svém snažení úspěchy, podařil-li se jim nějaký čin, se počnou domnívat, že již nepotřebují od starších a že je mohou bez ohledu pominout přecházet. Děláme to velmi často svým otcům. Neposlechneme-li, pak se obyčejně přesvědčíme, že jsme neměli pravdu. Přiznáváte se v duchu jistě všichni?

Kolektivní spravedlnost. Stane se, že jeden ze skupiny hochů se určitým způsobem proviní, přijde na př. večer pozdě na své stanoviště. Celá skupina je potrestána tím, že »večerka« příštího dne je stanovena o dvě hodiny dříve. Někteří chlapci se bouří, že oni se neprovinili, že tedy nemají být trestáni zároveň. Vedoucí je však jiného názoru. Ví, že společným trestem si hoši uvědomí, že nejsou na sobě nezávislými jedinci, ale pevnou skupinou, a rozpomenou se na své povinnosti k ní. Že provinilec se nemá od svých kamarádů právě dobře, o tom nikdo nepochybuje. Jisto je, že již nikdo se nezpozdí, kdežto kdyby byl býval potrestán jen viník.

Mladí na koncertech. Vídáme je tam často, dnes daleko častěji než v dřívějších dobách. Zkoumejme příčiny jejich přítomnosti, je to možno pozorovat na jejich obličejích a na chování. Na některých je jasně patrno, že sami by se na koncert jít neodhodlali, že byli pouze přinuceni svými rodiči. Sedí často netečně, neboť hlavní těžiště jejich zájmu je jinde. Dosti velká část přítomných hochů a dívek je vedena opravdu zájmem o hudbu, to není možno popřít. Jsou však také mladí lidé, tak kolem 17 let a výše, kteří se probouzejí ze své netečnosti pouze o přestávkách, aby hledali své známé. Na koncert nešli z lásky k hudbě, ale jen z důvodů společenských. Uvažujme, kolik mladých lidí vlastně do koncertní síně patří?

VÝKLAD NAŘÍZENÍ O POVINNÉ SLUŽBĚ

Nutnost výchovy duševní a mravní je zřejmá. Poukázat sluší na to, že její snahou je dát mládeži účast na všech kulturních statcích, které jsou v majetku společnosti a národa. Povinná služba podchycuje totiž všechnu dobu, kterou mladiství věnují své zábavě a svým zvláštním kulturním zálibám mimo rámec osnov školního vyučování. Využívajíc volného času mládeže, bere z jejich rukou škodlivou a brakovou literaturu a béře pod svoji přísnou kontrolu všechno to, co by mohlo pod pláštěm kultury hledati cestu k mládeži. Nemusí proto nyní rodiče a vychovatelé míti obav o svoje svěřence a o to, čím se zabývají ve svých volných chvílích, nýbrž o to všechno stará se povinná služba mládeže. Uzavírajíc mladistvým všechny cesty k pochybným zábavám, dává jim v náhradu zábavy užitečné a radostné, které nemohou než přispět k tomu, aby osobnost jedincova po stránce charakterové vyvinula se co nejdokonaleji. Těmito úvahami docházíme tak k závěru, že největšího zřetele hoden jest nikoli tělocvik a sport mládeže jako takový, ani kulturní povznesení mládeže přednáškami a podobnými akcemi, nýbrž pouze a výhradně rekreace. V této rekreaci obsažena jest již tělesná výchova a všechna výchova kulturní. Nezáleží na dokonalosti produkcí tělocvičných, o kterou usilovaly některé tělocvičné spolky, ani na vrcholném výkonu v některých disciplinách, který byl cílem sportu. V rekreaci závisí všechno na dobré náladě a hygieně těla i ducha. Tedy žádné přepínání, nýbrž hry podporující družnost a veselí, pobyt ve volné přírodě, výběr všech možných sportovních disciplin, nikoli pro výkon, ale pro radost. A mezi tím všechny ony systematické cviky, jejichž systém si ani neuvědomujeme, který neslouží líbivosti, nýbrž uvolnění svalstva, aby tento zázračný nástroj, který nazýváme tělo, sloužil jedinci po všech stránkách dokonale. Prakticky to znamená výlety do přírody, pobyt v horských chatách, pobyt v táborech na břehu řeky a rybníků, běhy po lesních cestách zarostlých mechem, horolezectví, kde přírodní podmínky to dovolují, plavání a lyžování a jak se jmenuje všechno to, co mladí lidé rádi dělají. A ovšem také hry, ať již míčové anebo jiné, při kterých se vyvíjí pospolitost a kamarádství. Tato péče o tělesný vývin mladistvých prostupována jest péčí o jejich duševní potřebu, takže vidíme, že duševní a tělesná výchova splývá v jediný celek, a tím je právě povinná služba. Po únavě ze hry přichází opět chvíle klidu, kdy mládež usedá na horském trávníku u táborového ohně nad řekou, anebo v útulné společenské místnosti, aby vyslechla poutavé příběhy z dějin, poslechla si koncert klasické hudby, anebo si pěkně od srdce společně zazpívala.

Dr. Josef Victorin.

VELMOC JAPONSKO

Ačkoliv již dříve a zejména v poslední době bylo mnoho knih a úvah věnováno Japonsku, přesto zůstalo mnohé evropské veřejnosti záhadným a tajemným. Ke skutečně bližšímu poznání Japonska, a to nejen jako bojující říše, ale spíše jako země, prodělávající v neuvěřitelně krátké době přechod od země, uzavřené až do roku 1860 všem cizím vlivům až do nynější doby k jeho postavení rozhodující mocnosti na Dálném východě, značně přispívá kniha známého spisovatele Maria Appelia »Děla a kvetoucí třešně«. Jeho kniha je opravdovou synthesou moderního Japonska, země křehké poesie a kvetoucích třešní na jedné straně a mohutných továren, bitevních lodí a hrozivých hlenů děl na straně druhé. Těmito kontrasty, postavenými proti sobě, podává nám Appelius pestrý obraz dnešního Japonska, úzkostlivě zachovávajícího svou tradici a zvyky, současně však svým průmyslovým rozvojem a vojensko-mocenským rozmachem předhánějící světové velmoci jako první asijská velmoc, určená svou polohou a životními dispozicemi k tomu, aby rozhodujícím způsobem zasahovala do konečného uspořádání věcí na Dálném Východě.

Sledujeme-li strategické plány, opatření a methody Japonska v jeho válkách v novější době, to jest od roku 1894, kdy Japonsko bojovalo po prvé moderními zbraněmi proti severní Číně, tu nalézáme v nich neobyčejnou jednotnost jak v jejich zaměření, tak také v jejich vedení. První z těchto válek byla vedena o Koreu jako první část velkého programu, který je dnes znám pod označením »Nové uspořádání velké východní Asie«. Motivem k této válce byl již uvedený nedostatek japonského životního a zásobovacího prostoru, který touto expansí nemohl býti ani zdaleka uspokojen, a za druhé mocensko-politická potřeba zachytiti se pevně na protilehlém kontinentu a zabrániti tam vzniku a existenci námořní mocnosti, jež by se mohla státi nebezpečnou japonským mateřským ostrovům.

Po 30 letech se Japonsko dostává znovu do ozbrojeného konfliktu s Čínou. Pozemní válka vyžaduje zajištěného přísunu. Japonci neměli tehdá silného soupeře na moři, ale hrozil jim v pozadí Anglie a USA, které se tyčily jako hrozivý mrak v pozadí japonsko-čínského konfliktu. Proto Japonsko nejdříve vyjednává a udržuje oba tyto státy stranou, zatím co buduje své posice. Prodlužuje řetěz svých přesunutých opěrných bodů, na severu na Kurilských ostrovech, na jihu na Formose a ostrovech Pratas a Pescadores, od Hainanu až k Spratleyským útesům v Jihočínském moři. Později se Japonsko dorozumívá s Francouzskou Indočínou a doplňuje tak blokádu čungkingských přístavů a burmské silnice. Vypuknutí války na Dálném východě 8. prosince 1941 uvedlo v pohyb obrovský japonský válečný stroj. Aby Japonsko mohlo splňovati svůj program nového uspořádání Asie, musilo nejdříve dosáhnouti mnoha strategických cílů, které tvořily hlavní předpoklady k uskutečnění jeho veliké myšlenky. Japonsko musilo nejdříve zneškodniti nepřátelské opěrné body, které obepínaly Japonsko jako chapadla, dobýti Filipin, vylodit se na Borneu a zajistiti si tak naftu, dobýti Malajský poloostrov a Singapur, vyřaditi Holandskou Indii a blokovati Austrálii, přivoditi rozhodnutí v Indii atd. Daleko největší část těchto cílů je již splněna. A to vše s přesností hodinového stroje a bleskurychle provedeno, k čemuž snad jako vzor sloužila německá polní tažení v Polsku, Norsku, Francii, na Balkáně a na východě. Jako vždy má všechny výhody na své straně ten, kdo na sebe strhl zákon jednání. Obraz tohoto konsekventního japonského válečného postupu je dokonalý: prost schematismu, ale drastický, jak to okolnosti vyžadují. Jeho nejsilnějším elementem je však Japonec sám, voják, který se s výbušnou náloží vrhá proti překážkám, torpédový a bojový letec, který se se svým strojem řítí přímo na nepřátelské cíle, velitel ponorky, jenž se svým člunem vniká do úzkého vjezdu Pearl Harbouru, aniž by mohl počítati s možností návratu. Takovémuto soupeři nejsou ani zdaleka rovni Indové, přinucení k válce, ani zhýčkaní a pohodlní Angličané, Severoameričané, Kanaďané nebo Australci. Právě tak, jako podceňovali německou sílu a odhodlanost, tak také podceňovali Japonce a draze na to doplatili. Britská říše musí učiniti místo novým silám moderního světa. Japonský národ je rozhodnut vytvořiti ve velké Východní Asii novou situaci, jež by byla příznivá jeho svobodnému rozvoji.

Luboš Elsner.

Co se děje ve světě a u nás doma

Před rokem 22. listopadu 1941 zahynul hrdinskou leteckou smrtí Oberst W. Mölders.

Snímek: Centropress.

Na mimořádně významné thema, volbu povolání a výchovu k povolání, promluvili v neděli dopoledne ve velkém přednáškovém sále říšského ministerstva práce v Berlíně říšský organisační vedoucí dr. Ley a říšský vedoucí mládeže Axmann k chlapcům a dívkám Hitlerovy mládeže. Na našem obrázku: Říšský organisační vedoucí dr. Ley a říšský vedoucí mládeže Axmann ubírají se špalírem mládeže na svá místa. Za nimi vlevo K-Führer oblasti Berlín Hauptbannführer Hamann a zástupce oblastního vedoucího Gauleiter-Stellvertreter státní rada Görlitzer.

Snímek: Scherl, Berlin.

Němečtí pěšáci musí v tuto dobu na východě překonávat velké spousty bláta, ve které se proměnily bolševické cesty. Přesto postup německé armády tento podzimní nečas zastavit nemůže.

Snímek: PK Kriegsbericht Prechmann (Transocean).

HJ a 1. prosinec 1936

Organisace německé mládeže HJ-Hitler Jugend prošla od svého vzniku až do doby dnešního stavu celou řadou vývojových stupňů, které z ní postupem doby vytvořily dnešní jedinou složku německé mládeže.

V příštích dnech budou naši němečtí kamarádi vzpomínat 1. prosince 1936. V tento významný den byla totiž organisace Hitlerovy mládeže zákonem pověřena výchovou veškeré německé mládeže ve věku 10—18 let mimo školu a rodinu. Provedením tohoto zákona byl pověřen vedoucí mládeže německé Říše za spolupráce s Nejvyšším říšským úřadem, který jest přímo podřízen Vůdci.

Význam zákona o HJ z 1. prosince zdůraznil vedoucí mládeže německé Říše Baldur von Schirach ve svém provolání k německému a zahraničnímu tisku v prvých dnech prosincových r. 1936.

Jest to dílo do budoucnosti — prozíravé a krásné. Neznamená zbyrokratisování hnutí mládeže, ale úplné sjednocení veškeré německé mládeže pod prapory HJ za jednotného vedení.

Generace, která byla ještě před nedávnem roztříštěna, stojí dnes silna a jednotna, připravena plnit své dějinné poslání. A toto poslání je velké a významné. Našim ideálem jest, jak zdůraznil Baldur von Schirach, aby mládež byla šťastná a veselá, ale aby se naučila brzy pochopiti potřeby doby, aby nečekala na dary, ale aby si vše dovedla získat sama radostně a čestně.

Od založení HJ byli všichni její příslušníci vychovávání v duchu nacionálního socialismu k odpovědnosti a smyslu pro čest a kázeň. Ano, byla to tvrdá vojenská kázeň, která však vychovala z mladých chlapců a dívek silné a odhodlané muže a statečné ženy. Schopnosti vychovatelů, kteří šli vždy příkladem ať svým výkonem nebo vzorným způsobem života usnadnili tento gigantický přerod v německé mládeži.

Proto také na zdravém základě mladé německé generace nalezla myšlenka nacionálního socialismu úrodnou půdu. HJ stává se nejen vyznavačem nového myšlenkového proudu, ale také nadšeným šiřitelem a průkopníkem.

Šťastná je mládež, která má svůj vzor! Mládež německá má velký a zářný vzor ve svém Vůdci, za kterým jde radostně a odhodlaně. Není proto divu, slyšíme-li o příslušnících HJ, kteří byli vyznamenáni Železným křížem, není divu, vidíme-li je zastávat významná místa v dnešním válečném dění. To je jen samozřejmý důsledek skvělé výchovy — to je jen naplnění onoho významného poslání.

Proto vytvoření HJ a její povýšení na jednotné hnutí německé mládeže zákonem z 1. prosince 1936 je dalším pomníkem velikosti Vůdcova ducha a vůle — dílem dnes ještě slovy těžce docenitelným. stb

Ze slavnostní přísahy nováčků ϟϟ na Staroměstském nám. Na obrázku nováčci ϟϟ přísahají na prapor.

Snímek: Bilddienst-Reichsprotektor.

Nezlomná síla mocností Osy

V severní Africe nedošlo zatím k větším bojům. Maršál Rommel neposkytl nepříteli vůbec příležitost, aby porazil alespoň část německo-italských vojsk, zaujal u Agedabie nové postavení a hladce odrazil nápor Britů, kteří se pokusili zaútočit na tyto posice. V Tunisu pokračuje německo-italské vojsko ve svém postupu a obsadilo další důležité strategické body. Anglo-severoamerické oddíly byly hned v prvních potyčkách poraženy a zahnány. Mocnosti Osy ovládají dnes daleko pevněji než dříve nejdůležitější místo Středomoří, a to Sicilskou úžinu, neboť dnes jsou oba břehy pod kontrolou Osy. Na východě sovětské útoky ztroskotávají v ohni německé obranné palby a v Londýně dále pokračuje boj mezi Churchillem a bolševikem Crippsem. Tyto vnitřní boje Anglii na síle nepřidají. el

Říšský komisař pro zužitkování starých látek daroval pro tři nejlepší německé školáky, kteří ve čtvrtém čtvrtletí 1942 docílili nejlepší průměrný bodový výsledek na žáka, tři cenné akvarely berlínského malíře Gottfrieda Richtra. Soutěž o získání této krásné a čestné nástěnné ozdoby již započala. Náš obrázek ukazuje jeden z akvarelů, znázorňující útok německého válečného letadla na nepřátelskou transportní loď.

Snímek: Scherl, Berlin.

Dva z nejlepších

V reálném gymnasiu na Letné a v hlavní dívčí škole v Bubenči zazářily před několika dny dvě hvězdy, dvě děti, kterým nyní pravděpodobně závidí všichni správní kluci a všechna děvčata v celém Protektorátě. Jak by také ne – vždyť jejich fotografie i popis jejich krásného činu, za který byly pochváleny a odměněny ministrem dopravy Kamenickým a ministerským dirigentem Danco, a ministrem školství a ministrem lidové osvěty, Emanuelem Moravcem, proběhly veškerým českým i moravským tiskem. Tyto dvě děti se neobjevily na stránkách novin jako nějaké zázračné dětské filmové, divadelní či jiné, brzy zhasínající hvězdy, ale jako příklady rozvážných a rozumných mladých lidí, kteří znají svou povinnost a kteří si dovedou ve všech případech poradit. Všichni jste si jistě o jejich činu přečetli v některých novinách nebo obrázkových časopisech, proto vás bude jistě více zajímat pár slov o nich samých.

Čtrnáctiletá Stanislava Hájková, žákyně druhé hlavní dívčí školy v Bubenči, je dcera hlídače trati a bydlí ve strážním domku v Královské oboře. Od mládí vídala tatínka vycházet na trať a věděla, že tato důležitá služba je nutná proto, aby vlaky správně jezdily a že jediná otcova nepozornost by mohla stát desítky lidských životů. Snad tahle železničářská krev byla jednou z příčin, proč se dovedla rychle a správně rozhodnout. Jinak je to děvčátko plaché, které má malý zájem o počty, mluvnici, dějepis a ostatní teoretické předměty vynahrazuje výborným prospěchem v ručních pracích.

Rozhovor s kvartánem Jaromírem Blechou, který je o rok starší, to už je skoro zábava s dospělým člověkem. Dlouhý, štíhlý hoch s výraznýma očima již dobře ví, co bude dělat. Po maturitě chce studovat strojní inženýrství. Také on pochází ze železničářské rodiny a má proto vrozený smysl pro pořádek ve všem: v učení (studuje s vyznamenáním), ve sportu i v zábavě. Již v mládí má svůj čas přesně rozdělen a hledí využít co nejvíce každé minuty času. Když byl svědkem nehody na trati, věděl, že i na trati musí být pořádek, a proto se, ač raněn, rozběhl pro pomoc. Charakteristické pro něj je, že se ani doma událostí nepochlubil a rodiče to z něho musili tahat jak z chlupaté deky. Po návratu domů si totiž zavázal odřenou ruku a šel si do pokoje číst...

Foto: Sova.

KULTURNÍ ZPRAVODAJSTVÍ

O Velký německý básník Gerhart Hauptmann oslavil v minulých dnech své osmdesáté narozeniny, ke kterým mu Vůdce zaslal srdečný telegram a čestný dar. Básníkovi byly uděleny velké pocty městem Breslau. Říšský vedoucí Baldur von Schirach doprovodil básníka do Wienu k nastávajícím dnům Gerharta Hauptmanna a udělil mu, jako nejvyšší vyznamenání župy čestný prsten města Wienu. V českých zemích je Gerhart Hauptmann nejhranějším a nejčtenějším autorem. Jeho hry byly u nás uváděny vždy krátce po jeho premiérách v říšských divadlech. Jeho plodná podnětnost a vliv působily velmi vydatně na náš mladý divadelní naturalismus. Osmdesátka velkého básníka byla proto i u nás velmi živě vzpomínána. Na scéně Národního divadla byla v rámci básníkova jubilea uvedena jeho hra „Před západem slunce".

O České divadlo oslavilo 15. listopadu 150. výročí narození otce českého divadla V. K. Klicpera. Klicpera byl divadelník rodem i srdcem. Byl zakladatelem českého dramatu. Napsal přes padesát her a tím vytvořil základ české dramaturgické práce, která neměla až dosud žádného vzoru. Je správné, že se oslavuje tento velký duch českého divadla; vzpomínka na něj však nemá být jen důvodem k navrácení se k jeho práci, ale povzbuzením k práci nové. Toho by si měli být vědomi všichni ti, kdož dnes rozhodují o českém divadle.

O Jeden z největších českých ilustrátorů Mikoláš Aleš by se byl dožil 18. listopadu devadesáti let. Je to náš nejmilejší a nejpopulárnější kreslíř. Jeho ornamenty, drobné kresbičky až po velká díla jsou všem známé a všem stejně milé. Bylo by jistě dobré, kdybychom tohoto velkého umělce uctili zřízením Alšova musea, kam bychom snesli všechna jeho díla a tak umožnili nejširší veřejnosti potěšit se pohledem na bohatou žeň Mikoláše Alše.

O Výstava „Umělci národu" bude letos opět uspořádána v Praze kulturní radou. Také na venkově budou uspořádány výstavy soudobého umění a to v Táboře, Hradci Králové a Brně. Vystavované obrazy a sochařská díla budou letos podrobeny přísné kritice výstavních výborů, takže výstavy budou představovat výkvět českého výtvarnického umění.

O V Münchenu konal se týden říšského kulturního filmu. Nejlepší krátké kulturní filmy byly odměněny cenami, udělenými jménem říšského ministra dr. Goebbelse. Tento týden dosvědčuje, že Říše ani ve válce nezapomíná na kulturní vývoj ve všech úsecích kulturního života.

O jedné vládě

V celém světě známý italský básník Dante Alighieri byl také politickým spisovatelem, jehož hodnotu oceňuje teprve dnešní doba. V době, kdy žil, na sklonku 13. a na počátku 14. století, zuřily v Italii boje mezi stoupenci myšlenky jednotného římsko-německého císařství, kteří se nazývali Ghibellini, a mezi stoupenci vrchní moci papežovy, Guelfy. Dante podporoval vždy myšlenku vrchní moci krále a jeho spis »De monarchia« je knížkou, v níž Dante dokazuje, že jedinou vhodnou vládní formou je soustředění vrchní moci v rukou císaře, jímž je míněn císař římsko-německý. Dante zamítal různé mnohohlavé vládní sbory, které pro samé porady nedojdou k rozhodnutí, a zvláště odmítá papežovy nároky na svrchovanost v celém křesťanském světě. Knížka je zajímavá, ale svým rázem, neboť pochází ze 14. století, pro mladé lidi dosti těžká. Vydal Melantrich.

Dobrá kniha pro mládež

Jos. Mikeš — »Černý jelen« — str. 364. Nákl. Grafické unie vyšlo v říjnu letošního roku.

Napsat knihu pro mládež není snadný úkol. Autor musí zaujmout naprosto fantasii mladého čtenáře, aby knihu dočetl až ke konci. Tím nebezpečnější je to v případě, odváží-li se zabloudit do říše pustých hvozdů tatranských hor. Látkově vábivé théma musí být zpracováno s jemným instinktem pro každý děj, plný vzruchu.

Tak je tomu v knize »Černý jelen«. Prožíváme celý rok téměř uprostřed hlubokých lesů, kde nevládne ještě neomezeně lidská ruka. Zde, v nejzazších koutech, kam se stěží dere sluneční paprsek, líčí autor drama, odehrávající se dnem i nocí v zápase zvěře o život, drama, v němž vládne neomezeně zákon přírody. Tvrdý, někdy až krutý osud, stíhá obyvatele těchto lesů. Život zvěře je vylíčen s opravdovou zkušeností pozorovatele.

Knihu si přečte se zájmem nejen mládež, ale i dospělí a odloží ji jistě s uspokojením, neboť přináší nové krásné pohledy do samot lesů a hor, kam nikdy sami nevkročili.

-vs-

Zemědělské knihkupectví A. Neubert v Praze vydalo milé dílko Viléma Škvora »Trochu dějin, mythu a jiné zajímavosti«. Je to slovníček pradávné historie, který je určen k většímu chápání starověké kultury u českého člověka.

fs

MLADÍ V KULTUŘE

Poslání mladých básníků

Rudolf Hudec

Brány umění se v posledních letech otvírají dokořán mládí. Mladý básník se nemusí na počátku své dráhy dožebrávati přízně stranických veličin, jak to bývalo v dobách tak zvané demokracie. Tehdy se často říkalo, že by se jaksi mělo něco podniknout ve prospěch mladých tanlentů. Ale příležitost k uplatnění se jim neposkytla. V posledních třech letech se na významná místa dostali lidé nezatížení politickou minulostí. Nastupující generace byla proto ušetřena politických svárů a může soustředit všechny své síly jen na svou tvorbu.

Dnešní mladý spisovatel se nedívá zpátky. Hledí vpřed s vírou a nadějí. Ve své tvorbě se nezabývá rozpitváváním chorobných duševních stavů, jak to kdysi přikazovala móda, a nezabývá se ani navlékáním drobných osobních citečků a náladiček do nitky měsíčních paprsků. Vytváří poesii práce a mužnosti. Jestliže básník dřívějšího období se ve svém díle mazlil s roztodivnými figurkami, ve kterých viděl esenci lidskosti, dnešní básník má zdravé názory: oslavuje ve své tvorbě statečnost, bez níž nemůže dobro zvítěziti. To je zdravé zaměření právě tak, jako byl chorobný ten dřívější literátský zájem o typ nehrdinský. Vždyť i lékařská literatura se shoduje v názoru, že nedostatek odvahy k sebeobětavosti patří k nejhlubším příčinám duševních onemocnění. Je prokázáno, že společný rys všech tak zv. nervových onemocnění je úzkostné soustředění na vlastní já, stále sebe křečovitě pozorující neschopnost, čili onen druh lásky k životu, který vede k předčasné ztrátě života — docela ve smyslu evangelia, jež praví: Kdo příliš miluje svůj život, ztratí jej...

Tam, kde se básník včerejška snažil uplatnit svou churavou výjimečnost, které chlubně říkal originalita, dnešní básník potlačuje osobní citečky a tlumočí smýšlení celku. Do lyrické poesie tím pronikají slovní obraty, které byly dříve vyhrazeny tvorbě epické, metafory mají svůj epický vzruch. Také v románech mladých autorů se čím dále tím více projevuje převaha činu nad popisem, převaha epické dějovosti nad slovním ornamentem. Dřívější neukázněná touha po nevšednosti, vykupovaná často za cenu nesrozumitelnosti a nesmyslu, vedla k rozbití veršové formy, k drobení rýmů a k rebusovitým zkratkám. Nynější zdravá touha tlumočiti myšlení, city a vůli lidu vede básníky ke starému poctivému mistrovství. Vznikají básně hudebně vyzvučené s plnými rýmy. Nové myšlenky si vynutily ukázněnou formu.

Básník si uvědomil své výchovné poslání v národě. V době, kdy celý svět se otřásá zápasem o nový řád, nepřichází před tvář veřejnosti s rebusem, ani s pitváním vlastních soukromých zážitků. Někdo nám třebas namítne, že ještě nedávno někde četl básničku, utkanou ze stínů a vzdechů, verše, ve kterých převládá nasládlá lenost, nějaký výtvor o polibcích při měsíci. Taková poesie je však dnes jen výjimkou, jež potvrzuje pravidlo. Tím neříkáme, že se má básník vzdáti citovosti. Básník se ve všech dobách zpovídal ze svých lásek ve svém díle. Ale obstojí jen to, co má pečeť velikosti. Mnoho překvapujícího nám může říci autor, který nám předvádí divadlo svého nitra, ale mnohem více nám poskytne básník, který hlásá životní aktivitu. Může být krásná píseň, zpívaná pod balkonem při měsíci, ale ještě krásnější je píseň, při které pochodují zástupy lidu sjednoceného myšlenkou nového řádu. Potřebujeme písně, které slaví muže a činy. Mladí autoři, kteří tvoří takové písně, instinktivně navazují na poctivé mistrovství Sládka, Nerudy a j. Neostýchají se jíti v jejich šlépějích. Vždyť generační problém jest pouze otázkou respektu.

UMÍTE ČÍST?

K základním schopnostem alespoň průměrně vzdělaného člověka patří umění číst. Dnes se nám zdá, jako by čtení bylo docela jednoduchou věcí, tak jako se naučíme třeba plovat. Byly však doby, kdy toto umění nebylo tak rozšířeno mezi lidmi, kdy číst umělo jen několik vzdělaných mnichů v klášterech.

Krátce a dobře: vše, co dříve souviselo s písmenkami, bylo považováno za umění. Protože lidé neměli na čem psát, nedostalo se jich k psaní a čtení tolik. Papír poznali až v pozdním středověku; jeho znalost přinesli křižáčtí rytíři ze svých tažení na Východ do Zaslíbené země, kterou osvobozovali proti Turkům.

Když přinesli křižáci do Evropy znalost výroby papíru z hadrů a mletého dřeva, začala evropská literatura utěšeně vzkvétat. Stále se jí však nedostávalo jednoho: jak to zařídit, aby napsané mohlo být sděleno s druhými, vzdálenými lidmi. Vynález, kterého bylo tolik zapotřebí k rozvinutí všech sil evropského ducha, nedal na sebe dlouho čekat: byl to Gutenbergův knihtisk. Gutenberg, jehož jsme v minulém roce s celým kulturním světem oslavovali jako jednoho z tvůrců dějin evropského ducha, přišel v první polovici 15. stol. na to, jak tisknouti stránky skládáním litých písmenek vedle sebe do řádek tak, že písmena bylo možno podle potřeby stále měnit a skládat v nové stránky.

Tak se umění stalo řemeslem. Výroby knih se chopili lidé světští, přestala být výsadou učených mnichů. Se zdokonalením tisku počalo přibývat knih a také ovšem začalo nabírat na obsahu vědění evropského lidstva. Ponenáhlu se přihlásily ke slovu vědy přírodní a pustily se do tvrdého boje s církevní dogmatikou, se ztrnulými pravdami-frázemi, jimiž církev držela zvídavého člověka na uzdě. A stále přibývalo knih, dodnes jich přibývá. Dnes umějí již, až na několik jedinců, všichni lidé čísti. Nepozorovatelně ale vznikly nové nesnáze: kdo umí číst, musí číst. Je nucen od rána do večera vnímat písmenka, řady, sta, tisíce a téměř miliony písmen denně. Jen si všimněte: ráno vykročíte z domu a již se na vás oboří celé roje písmen na štítech nad obchody v ulici. Stejně tak ve škole, doma, všude, kde se pohybujete mezi lidmi. Kdo nečte, nic neví. Kdo nečte, neví co má dělat, kam jít. Kdo nečte, může dostat pokutu, že si nevšiml té nebo oné tabulky toho nebo onoho nařízení. Všude jdou písmena za námi. Mnoho z naší dřívější jistoty a z našeho smyslu pro nezkalené prameny z naší paměti vzalo za své.

Při tom však jsme se zpronevěřili jednomu: opravdovému čtení. Ano, my dnes nějak neumíme číst. Jen někteří umějí. A ty rádi posloucháme, když nám předčítají. Všichni ostatní čtou zbrkle, rychle a zběžně, jako když pospícháme do školy. Nepřemýšlíme a myšlenku v písmenách zakletou ani si do hlavy nenecháme vklouznout. Stále jako bychom při tom svém čtení čekali na něco drásavého, jako bychom něco přímo úmyslně hledali a všechno, co nám přímo nepoví o hledaném, jako bychom zahazovali do smetí. Všimněte si náruživého čtenáře detektivek, jak čte: Nečte, klouže jen po písmenkách, vlastně klove do stránek, a jak tam nenajde právě to, co tam hledá, hned obrátí. Jeden hledá rušné scény, druhý hledá soudničky, každý má zkrátka něco, co hledá v knize, tak jako pes v misce mezi chlebem vyjí maso a chleba nechá. Nikdo nechce vzít za vděk tím, co mu spisovatel podává, protože si s tím vším neví rady. Neumí totiž číst, písmena nesbírá, ale vybírá, jako slepice zrní.

A přece bychom měli z literárního díla mnohem více, kdybychom se jím dovedli obírat, kdybychom se jen odvážili je ochutnat plně a neokrádali se o úvody, dlouhá líčení nálad a popisy jednajících osob. Jsou mezi námi, kdo dovedou číst a kdo nám kouzlem svého hlasu, kouzlem svého umění číst odhalí krásu, skrytou v písmenkách a stránkách, jež my čteme-klovеme, aniž bychom je četli-rozklovali, rozluštili a prohlédli skrz naskrz.

Neumíme číst, ale můžeme se to naučit. Je to sice umění, ale jedno z nejlehčích. Příště si řekneme, jak přijít tomu umění na kloub.

Z. V.

Strahovská knihovna, ve které jsou uloženy velké poklady starého knižního umění.

NEKLESEJ

Václav Kuděj.

Snad stojíš opuštěn a v duši padá stín
a vlna bolu vnořit chce tě do hlubin,
snad vichr rve tvé naděje a ničí tě
a malomysl chce tě strhnout do sítě,
ty neklesej a zrak pozdvihni ke hvězdám,
jichž záře mlhu proráží a třeba sám

bij v temnotu a s pevnou vůlí vpřed!
Jen mysl nezlomnou a jasný, čistý hled
si zachovej. Jen stále vpřed jdi za světlem
a odhoď obavy, vždyť prokletým jsou zlem,
jež zmást by chtělo dobrou cestu tvou.
Nikdy se nelekni, jdi pevně za hvězdou.

Ni nezdarem se nedej zmást, neb hrob to tvůj,
jejž zlomysl ti hloubila. Ty pevně stůj
na cestě své a neklesej, byť vichr vál
a mášl kroky tvé. Vždy nezlomen jdi dál.
Jdi neotřesen vpřed, kde svatý cíl se skví,
a rozjásáš se pak, vždyť dobyls vítězství.

Vojtěch Nevlud.

Kamarádi

Vagon za vagonem řítí se s kopce kutaliště, na němž obrovská lokomotiva pomalu tlačí dlouhou řadu vozů, spokojeně oddychujíc a odfukujíc šedobílou páru. Čas od času zachřestí výměny, jež tajemným způsobem rozštěpují dlouhé pásy ocelových kolejí, rozbíhajících se po celém přednádraží a ztrácejících se v mlhavé dálce. Mezi nimi pobíhají posunovači, zastavují ženoucí se vagony a řadí je v nové vlaky.

Toník Jaroš pracuje u přidělených kolejí; skoro bezmyšlenkovitě klade zarážky, pak ustoupí a již se vyřítí z mlhy obluda-vagon, kola zaskřípou, vagon stojí. Toník zarážky vytáhne, aby je znovu položil opodál... Práce na pohled jednoduchá, ale co se v ní skrývá nebezpečí. Nasadíš špatně zarážku, vůz vykolejí a jakoby za trest přimáčkne tě k zemi, abys již více nepoustal. Nebo zamyslíš se, učiníš neopatrný krok, přižene se vagon, strhne tě pod svá kola, údy ti rozdrtí, kosti poláme....

Kousek výše pracuje Toníkův kamarád, Josef Hejna. Ano, ještě včera kamarád, dnes již jím není. Když ráno přišli do služby, ani na sebe nepohlédli, ani pouhý pozdrav nevyměnili.

Včera na zábavě se to stalo. Oba zahleděli se do jakéhosi modrookého děvčete, které se z počátku oběma jen smálo. Ke konci zábavy bylo však zřejmé, že Toník má větší naději. Hejna se rozčílil, slovo dalo slovo, pohádali se a pak jako by se vůbec neznali, každý šel svou cestou.

Toník hledí tupě před sebe, dnes ho ani práce netěší, občas se zadívá k Hejnovi, ale ten si hledí svých zarážek a o nic jiného se nezajímá. Čas ubíhal velmi pomalu, po hlavní trati přejelo již několik vlaků a v nejbližší době měl jet rychlík. Toník jako obvykle zahleděl se k lesu, kde se měly již ukázati první obrysy mohutné lokomotivy, tu svezl se jeho zrak maně k Hejnovi.

Je sehnut, něčím usilovně trhá, asi se mu zarážka zaklesla — Bože, z mlhy se žene zrovna po jeho koleji vagon!

»Hejno — Josefe! Pozor, vagon!«

Toník křičí a běží přes koleje k němu, poněvadž asi jeho volání v hluku přijíždějícího rychlíku neslyší. Na vagon se již ani nedívá, ale slyší jej, jak se hrozivě blíží...

»Pepíku —!« víc nevyslovil.

Tupý náraz — zdálo se mu, jako by padal do nekonečné propasti — náhle tma. Ztratil vědomí...

Brzy se probudil. Nic však nepoznává, byl přece ve službě na kutališti a běžel varovat Hejnu. Zdá se mu, že při tom asi zakopl o koleje a omdlel. Ostrá bolest projela mu nohou. Chce ji zvednout, avšak něco těžkého mu ji tlačí zpět. Zasténá, tu jej pohladí čísi ruka a soucitný hlas jej utěšuje:

»Lež, Toníku, jsem u tebe a je tu i Pepík.«

Otevře oči, všude bílo, leží přece v posteli — poznává matku a tam stojí dokonce rozpačitý Hejna.

Teď se mu vyjasnilo. Byl zraněn právě oním vagonem, před nímž chtěl varovat Hejnu. Teď je v nemocnici, ale proč? Snad pro ty oděreniny na tváři či na rukou? Nohou mu sice občas projede divná bolest...

»Toníku, zlobíš se ještě na mne? Víš, bylo to hloupé ode mne. A tys mi přes to chtěl ušetřit bolest. Teď ty musíš k vůli mně ležet. Stydím se před tebou,« pronášel rozpačitě Hejna a v očích objevily se mu skutečné slzy.

»Vida, železničář pláče,« myslí si Toník. Pepík mu děkuje za to, co by udělal jistě každý kamarád. Ano, kamarád, neboť to, co se mezi nimi událo, byla opravdu jen hloupost. A že byl zraněn, to si zavinil přece vlastní neopatrností.

»Pepíku, na to nemysli! Co bylo, to bylo a víckrát se nestane. Ani nevíš, jak se těším, až budeme zase spolu zarážet vagony,« ještě snad chtěl něco říci, únava však jej přemohla. Usnul, maje na obličeji šťastný úsměv.

Stroj pomáhá pracujícímu

Práce v naší zemi znamenala vždy vyčerpávající boj, ale nikdy nepřinášela neštěstí, ani nebyla kletbou, nýbrž vždy byla velikým požehnáním, v němž naše zem hospodářský i kulturně rostla. A pracovní boj byl vždy tvořivý: nechal vyrůstat skutečnou šlechtu práce, sedláky a dělníky. Nikdy nebyl tento boj přehlížen, poněvadž jej vedl a povede vždy člověk práce.

V tomto boji pomáhal pracujícímu vždy stroj. Bývaly ovšem doby, kdy stroj nesloužil pracujícímu, nýbrž kdy pracující sloužil stroji. Stroj štval pracujícího, člověk byl jen bezcenným prostředkem. Na stroji se nevydělávalo, vydělávalo se na lidské práci. A to byly těžké doby. Každý rozumný pracující člověk jen těžce vzdychal a chodil se sevřenými rty. Na bedrech musel nosit těžké břemeno méněcennosti.

Dnešní mladá generace, která nastoupila práci v dílnách, továrnách, polích a kancelářích, může děkovat Bohu, že už po této hrozné době není ani památky. Vychází slunce. Dělník a sedlák již neslouží stroji, nýbrž stroj slouží a pomáhá jim!

Situace se opravdu obrátila. Stroj se stal prostředkem. Stroj a pracující člověk se vzájemně doplňují hlavně v boji se zemí a její úrodností. Veliký bagr urychluje vykonání toho, čím se zabývala lopata v lidských rukou. Nejdříve to musí být lidské ruce, které připravují práci pro stroj a stroj potom vykoná práci tisíců rukou.

F. Smrček.

ŽIVOT A PRÁCE

STŘEDOŠKOLÁCI PODALI DŮKAZ PRÁCE

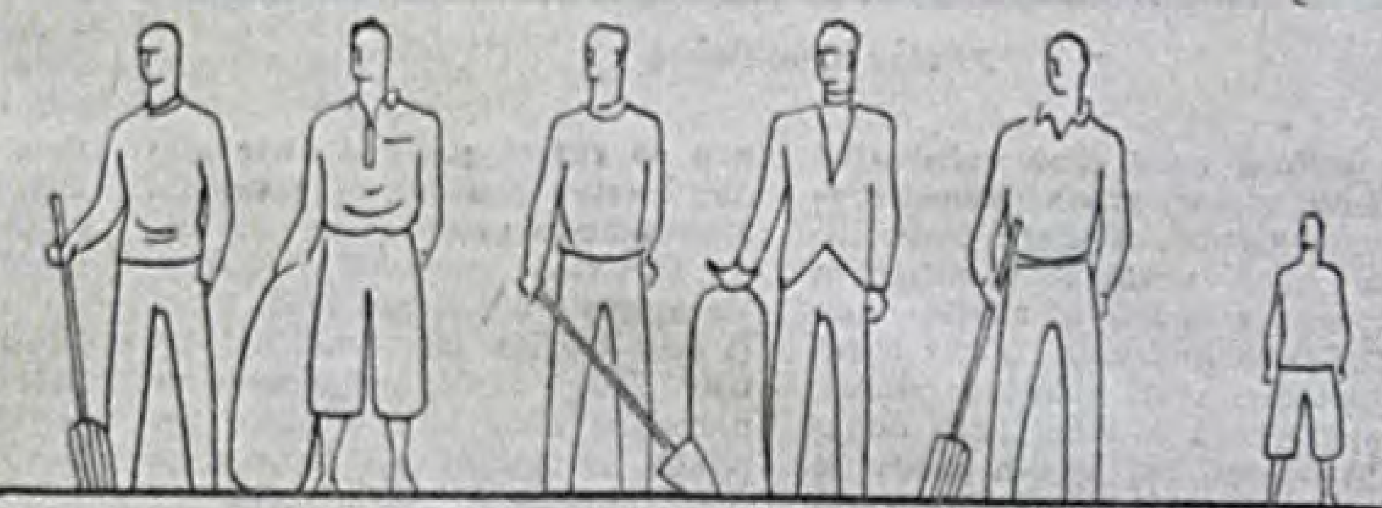
Mirko Potužník

Po 8 nedělí byla zasazena den co den středoškolská mládež vyšších tříd při skládce brambor ve čtyřech největších městech Protektorátu. Tuto akci, kterou provádělo Kuratorium pro výchovu mládeže prostřednictvím svého sociálního úřadu v dohodě s ministerstvem školství a s Českomoravským svazem pro brambory a škrob, je možno označiti jako zasazení české mládeže na vnitřní bojové frontě. A česká mládež na této frontě byla opět zasazena v práci tak, jak boj prací pro Říši je určen celému našemu českému národu. A toto pracovní zasazení mělo jistě také mnoho kladů ethických, neboť středoškoláci se zde dostali snad po prvé do přímého styku s opravdovou prací, neboť skládání brambor jest jistě práce dost namáhavá.

Čeští středoškoláci se tedy opět zasluhují svým podílem o zajištění výživy celého národa, neboť jestliže v létě svou výpomocí ve žních přispěli k dobrému průběhu bitvy o zrno, pomáhali nyní v bitvě nové a to opět v boji s přírodou, kde se jedná o to, tuto přírodu předstihnout a postarati se, aby dřív, než uhodí mrazy, byly uloženy brambory již v každé domácnosti a aby tak obyvatelstvo bylo touto živinou zásobeno nejen rychle a včas, ale zároveň aby tato tak důležitá živina našich širokých vrstev byla co nejjakostnější.

Na jiných místech byly oznámeny výsledky, které mluví o tom, kolik pracovních hodin středoškoláci odpracovali, kolik jim bylo vyplaceno na mzdách, kolik z této částky věnovali na Německý Červený kříž, kolik vagonů jimi bylo složeno ve všech čtyřech městech, v Praze, Plzni, Brně a Mor. Ostravě. Tyto výsledky dokazují, že studenti se umějí k práci postavit a že umějí pořádný kus práce udělat. A za tento výkon jistě zasluhují uznání. Největším uznáním pro ně jsou opět výsledky jejich práce, která byla oceněna ministrem Moravcem na apelu na žižkovském nádraží, poněvadž toto pracovní zasazení je samozřejmostí, je to maličkost v oběhu práce denního života, neboť mládí chce být připraveno vždy k činům a vždy ochotno k obětem. Středoškoláci tedy podali důkaz práce. Tímto důkazem odpověděli za všechny své obhájce natolik, že zjev potápek se nemůže vztahovat na všechny české středoškoláky. A toto poznání je vedle skutečného užitku, který svojí prací přinesli, užitkem morálním, jehož stopy se tak lehce nedají oddiskutovat. Napsal jsem z počátku, že skládka brambor, kterou vykonávali středoškoláci, je kus vnitřního boje na vnitřní frontě. Práce a boj na této frontě je občanskou povinností příslušníků Velkoněmecké říše a je tedy tím větší povinností českých pracujících lidí, neboť náš národ může dokázati svoji věrnost v boji Říše jedině prací. A práce středoškoláků je jedním z nesmazatelných důkazů této věrnosti.

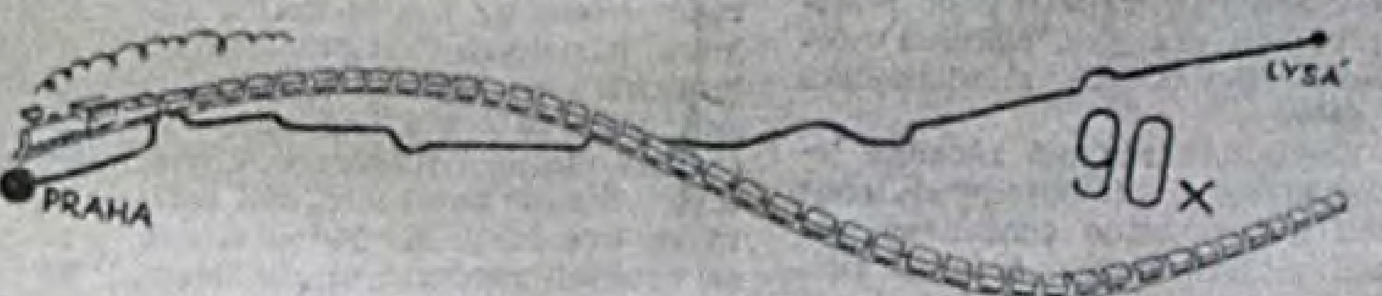
Číslice, které jsou vyznamenáním

5548 nasazených středoškoláků — jedna figurka znamená tisíc lidí.

333.000 K vyplacené mzdy. 118.000 K odvedeno Německé- Červenému kříži.

Bylo složeno 90 nákladních vlaků, z nichž každý měl 40 vagonů.

Česká středoškolská mládež v Praze, Brně, Moravské Ostravě a Plzni se vyznamenala při pracovním nasazení, které zajistilo zásobování 2,570.000 osob brambory. Celkové výsledky pracovního nasazení jsou velice pěkné. Ve všech těchto čtyřech městech bylo nasazeno 5.548 středoškoláků, kteří si odpracovali 134.100 hodin a složili 360.000 centů brambor. Složili celkem 90 nákladních vlaků o 40 vagonech: tedy vlak o délce 36 kilometrů, který celý by se vešel na trať z Prahy do Lysé nad Labem. Středoškolákům bylo vyplaceno 333.000 K, z čehož se odvedlo na Německý Červený kříž 118.000 K. V Praze 3.500 středoškoláků v 92.500 pracovních hodinách složilo 2.600 vagonů, v Brně středoškoláci odpracovali 19.470 hodin, v Moravské Ostravě 11.591 hodin a odvedli 56 procent z výdělků na Německý Červený kříž. V Plzni bylo složeno 24.000 metrických centů brambor. — Čeští středoškoláci vykonali velký kus poctivé práce a zaslouží si uznání. fs.

Na neposkvrněný štít

Zní krásně slovo práce, jehož skutečnost pochopil pouze ten, kdo se jí zabýval a kdo zasvětil jí svůj život. A byl to dělník, který po staletí byl s prací v nejužším styku a proto ji mohl nejlépe poznati a do ní se náležitě zahloubati. Jeden s tvrdou mozolnou dlaní, jiný s umazaným šatem v hluku strojů. Ani jeden z nich se nestyděl za ty prací ztvrdlé ruce a olejem umazaný šat. Jejich heslem a stále rostoucí pobídkou k lepší a rychlejší práci bylo, nestydět se za práci, kterou jiní opovrhovali a hanobili.

A tak i my, mladí, jsme snad kdysi stáli na oné nepravé cestě, která prostým řemeslem opovrhovala a považovala je snad za něco méně cennějšího, nežli studium na školách. Cesta poznání pravdy a nápravy nám stále unikala. Ale i tuto cestu jsme si úsilovným hledáním našli a proto chceme po ní neochvějně kráčet vpřed!

Dávno již uplynuly ty doby kdy většina nezpůsobilých žáků zbytečně dřela školní lavice jenom proto, aby se z nich stala „inteligence". I tyto nezdravé a hnijící kořeny byly z řad naší mládeže odstraněny tím, že před nekvalifikovanými žáky byla jednoduše zavřena školní vrata. — Práce to byla, jež na všech školách chyběla a její úbyt na žactvo nepůsobil nejlépe. Nyní je tomu jinak! Všem mladým se dostává rovným dílem práce, i těm, kteří se věnují studiu. Žáci na našich školách byli zařazeni do veřejného sběru odpadových hmot všeho druhu a účastnili se sběru šatstva a tkaniv pro dělníky. Žactvo z vyšších škol pomohlo o prázdninách sedlákům v jejich tvrdém boji o zrno a středoškoláci nyní pomáhali při skládání brambor na nádražích. A ve všech těchto rozličných a rozsáhlých pracích se mládež uplatnila nad očekávání. Tak jako jsme my, mladí, pomáhali při všech příležitostech a na všech místech, tak chceme pomáhati i nadále s neoblomnou vytrvalostí.

Heslo „Práce šlechtí" nesmí být heslem, jemuž se kdysi mnozí do očí vysmívali, ale heslem, které se hrdinně skví na štítu naší mládeže!

Radislav V. Marek.

Nejpřednější ze všech

Bílou ocelí brázdí po staletí rolník černé moře hrud. Přilnul k svému poli s mateřskou láskou, žije s ním v bratrství, vřelým citem a porozumění; pole je mu modlitbou i krásou. Jeho práce v tvrdých mozolnatých dlaních dobývá ze země chlebovou skývu. Miluje pluh rodné lány, seje v ně zrno, jako sluneční déšť, jako pyl na ohromnou bliznu světa, aby potem jeho čela zaléváno dalo všem žeň.

Dnes, jako před staletími, vidí rolník v půdě kus minulosti, přítomnosti i budoucnosti. V poli je část jeho života, zaoraná práce předků a ukryto sémě pro budoucí pokolení. Za pole je schopen dáti i nejdražší statky v oběť. V režně zrajícím klase kvetou bílé naděje rolníkovy, v zlatých pšeničných vlnách rozdrobil se proměněný pluh, v rozpukaných hroudách jsou rozlámány oráčovy dlaně v miliony kusů a vše to, aby on sám, lidstvo, národ mohli žíti.

Ano, zákon pluhu udržuje věčný svět. M. C. Sígl.

Píseň roztočených kol v dílnách

Máme mezi námi stále více mladých mužů, kteří s maturitním vysvědčením jdou rovnou k těžké fysické práci, které patří budoucnost. Mezi tyto mladé muže se řadí také Josef Hahn z Loun, který šel s maturitním vysvědčením k soustruhu. Napsal nám, jak to vypadá v dílnách, kde pracuje.

Montážní hala dílen

Obrovská hala je po obou stranách lemována rozebranými a opravovanými lokomotivami. Kolem nich, pod

nimi a někde dokonce i nad nimi se to hemží dělníky. Pro nezasvěceného by to byl pohled do labyrintu strojů, lidí a věcí. Ve skutečnosti má však každý dělník, každý stroj a každá věc své přesně vytčené místo. Přistupuji k jedné z opravovaných lokomotiv a pozoruji dělníky při práci. Právě nýtují.

Jeden rozžhavuje na speciálním elektrickém přístroji nýty, podává je kleštěmi druhému a ten je zasunuje do děr ocelové desky, která má býti přinýtována. Třetí z dělníků potom nýtuje zvláštním automatickým vzduchovým kladivem, jež tiskne ramenem na připravený nýt. Kladivo se svým zvukem podobá těžkému kulometu. Je to praktický přístroj, ale pracovati s ním každý nemůže. Chvíli se dá rachot poslouchat, ale když dělník potom nýtuje deset, dvacet, čtyřicet nebo i více nýtů najednou, věřte, to už je výkon.

Ještě poslední pohled a už se proplétám mezi lokomotivami, stroji a lidmi dále...

Soustružna s děvčaty a hudbou

Nejpříjemnější pracovní prostředí celých dílen. Ne snad jen proto, že zde pracuje u strojů velký počet děvčat, ale hlavně proto, že se zde pracuje podle nejnovějších pracovních zásad, při hudbě. Procházím dlouhými řadami soustruhů všech druhů a velikostí. Na chvíli se zastavuji. Všechna kola a kolečka se točí a zpívají věčně stejnou píseň. Vracím se do »montovny«, odtud jdu na rozsáhlý dvůr a pokračuji na cestě.

U kamaráda v kotlárně

Mluvil-li jsem o soustružně jako o nejpříjemnějším pracovním prostředí, mohu o kotlárně říci, že je to pravý opak soustružny. Po celý boží den se zde ozývá ohlušující rachot kladiv, který se chvílemi mění přímo v peklo. A stejně teď.

Stojím s jedním kamarádem-kotlářem a chci se ho na něco zeptat. Přímo křičím, ale není to nic platné. Teprve venku mi řekl několik slov o práci v kotlárně. »My opravujeme a zkoušíme parní kotle. Je to odpovědná a hodně těžká práce. A ten hluk? Když člověk musí, zvykne si i na ten.« Mnoho mi toho neřekl, ale takoví jsou již dělníci. Nemluví o práci zbytečně, protože za ně mluví jasnou a každému srozumitelnou řečí jejich činy a výkony. A tak to má být. Ne slova, ale činy jsou nám třeba!

Teď by přišly na řadu vozovka, kovárna, kotelna, kolovna, truhlárna, sedlárna, lakovna a mnohá jiná oddělení.

Mravní očista - zdraví národa

Musíme si všichni přiznat, že už v předminulých letech nastal u nás mravní úpadek. Vina spočívala nejen na mládeži samé, ale z většiny na celé veřejnosti. Kultura pomalu znemravňovala hluboké kořeny, vypěstované našimi českými matkami. Mohu říci, že mezi mládeží mravnost upadá stále. Velkoněmecká říše bojuje o existenci celé Evropy a tím také za nás. V Říši je mládež tělesně, duševně i mravně zajištěná, ale u nás se teprve nová výchova rýsuje. Národu nejsou nic platny dívky, které tráví svůj volný čas v kavárnách, nám jsou platny dívky, které se nebojí práce a mozolů a z nichž budou správné české matky. Ani chlapci, předstihující se ve výstředním oblékání, nám neprospějí. Neprospějí nám korsa ani typy potápek. Vím, že naše mládež má zdravý základ a dá si říci. Nechci klášterní prostředí, které se také nemůže v nynější době připouštět! Musí vzhůru na cestu mravní očisty!

M. Kovařík.

BÍLÁ AFRIKA

KDE SE PO PRVÉ FRANCOUZI ZACHYTILI V SEVERNÍ AFRICE. ● SOLNÁ JEZERA V PROLÁKLINÁCH, PUSTÉ STEPI SE STŘÍDAJÍ S ÚRODNOU ZEMÍ A DIVUKRÁSNÝM POBŘEŽÍM ● SÍDLO MAROCKÝCH OTROKÁŘŮ.

Zákeřné anglo-severoamerické přepadení Francouzské severní Afriky vyvolalo nejhlubší rozhořčení každého uvědomělého Francouze již proto, že tato nejlepší a nejvyspělejší část francouzského imperia je pýchou a nadějí Francie. Roosevelt a Churchill zasáhli tímto novým pirátským činem svého bývalého francouzského spojence na nejcitlivějším místě.

Oasa v severní francouzské Africe. V pozadí hradby chrání oasu před pískem pouště.

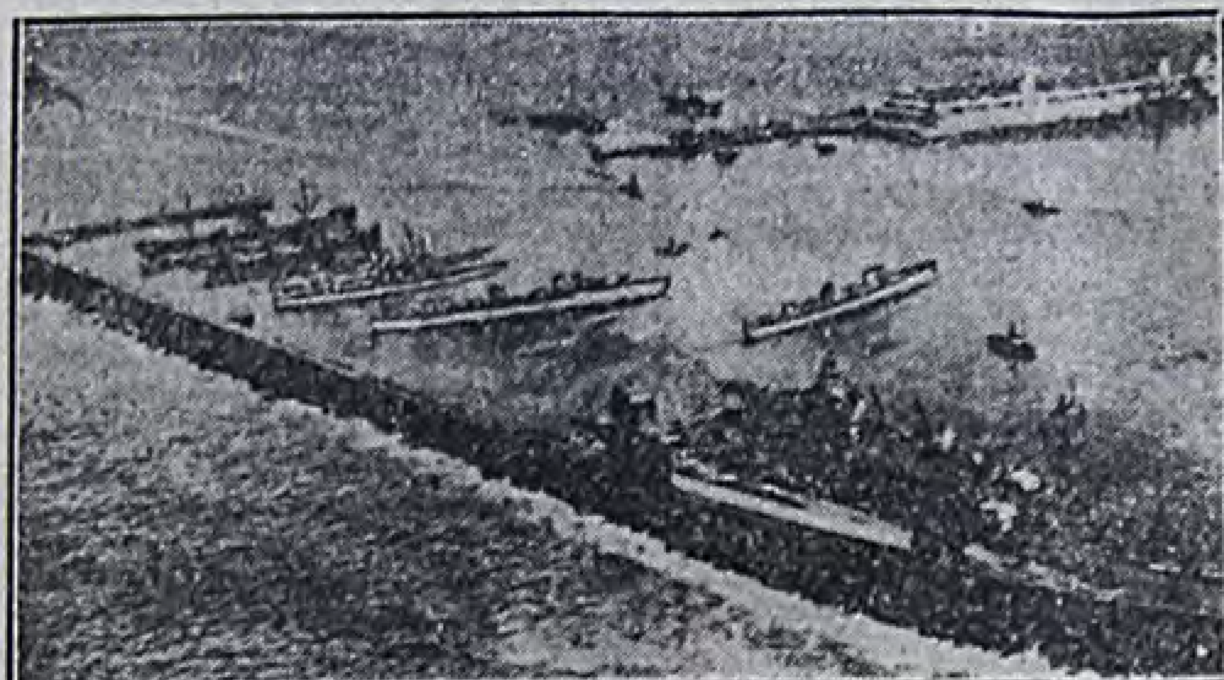
V délce přes 2000 km, přerušeny pouze španělskou částí Maroka, táhnou se francouzské državy podél celého pobřeží severozápadní Afriky od Malé Syrty a mysu Bon, který s protilehlým italským ostrovem svírá Sicilský průliv, až po Atlantický oceán. Právem lze tuto poměrně nejcivilisovanější část černého světadílu nazvat »Bílou Afrikou«, i když v neschůdných horách Atlasu a v odlehlých končinách Maroka je ještě mnoho míst, kam jen málokdy zavítá běloch a kde nehostinný kraj a jeho fanatičtí obyvatelé nedovolili dosud civilisaci pevně zapustit kořeny.

Francouzská severní Afrika, skládající se ze tří částí, se zdá při letmém pohledu na mapu býti jednolitým útvarem, ve skutečnosti se však Maroko, Alžír a Tunis od sebe značně liší zeměpisně, národopisně i politicky. Zatím co na východě v Tunisu vládne domorodý bej a na západě v Maroku sultán pod dozorem francouzských poradců, je Alžírsko jako původní zárodek francouzské koloniální moci ve Středomoří zámořskou součástí mateřské země, jakýmsi pokračováním Francie na africké půdě.

V severním teritoriu Alžírska, rozděleném na tři departementy, žije na 200.000 čtv. km přes 6 milionů lidí. Na 5 mil. domorodců připadá přes 850.000 Francouzů. Jižní teritorium Alžírska s nekonečnou rozlohou téměř dvou milionů čtv. km zabíhá až hluboko do pusté Sahary a jeho 575.000 obyvatelů, z toho pouze asi 9000 bělochů, je soustředěno na malých plochách úrodné půdy a v různých oasách v severní části. Mezi oběma horskými hřebeny Malého a Velkého Atlasu, sbíhajícími se u solného jezera Šot-el-Hodna, se prostírá širá, asi 800 až 1200 m vysoká náhorní rovina, pokrytá stepí a četnými solnými jezery s krátkými přítoky, jejichž koryta jsou po celé léto úplně vyschlá. Zatím co při pobřeží a v úrodných údolích Malého Atlasu se živí domorodci zemědělstvím, musí kočovníci na náhorní stepi zvláště v době sucha věčně putovat a hledat nová pastviště pro svá stáda.

Zeměpisnou zvláštností Alžírska jsou krátké řeky, jejichž řečiště jsou naplněna vodou jen v době dešťů, začínající v říjnu a v lednu vrcholící. V době sucha tu vůbec neprší a v celé zemi panují velká vedra. Těmito vedry trpí zejména pobřežní kraje, jež v době sucha mění horký vítr ve žhoucí výheň. Jižní části země, ač jsou blíže rovníku, mají však někdy velmi tuhou zimu.

Základem zemědělského bohatství této oblasti je pobřežní pásmo velmi úrodné půdy. Srázné pobřeží, spadající příkře do moře, je na mnoha místech přerušeno rovinatými zálivy, vybavenými přirozenými podmínkami pro vznik a vzrůst přístavů. Hlavní a největší město Alžír leží na troskách starořímského Icosium na západní straně malebného zálivu. Svými širokými, čistými ulicemi a dlouhými řadami oslnivě bílých staveb moderních domů, jež stoupají místy po strmých svazích výběžků pohoří Sahel až do výše 400 m nad hladinu zálivu, překvapí svým čistě evropským vzhledem každého cizince, který sem přijel spatřit »tajuplný« Orient. Jako každé orientální město, má však také Alžír svou domorodou čtvrť, zvanou Kasba, skutečné bludiště úzkých, klikatých uliček, namnoze sotva dva metry širokých, s řádnými zdmi bez oken. Nad hlavami hemžícího se pestrého davu se skoro stýkají proti sobě vyčnívající arkýře a tvoří místy jakousi dřevěnou klenbu. Některé části uliček jsou pokryty roztrhaným stropem z hadrů a zbytků nejrůznějšího materiálu, který chrání chodce proti žhavému slunci, ale přikrývá pouliční ruch ponurým šerem, jež jenom místy je přerušeno oslňujícími skvrnami, na nichž se odrážejí svazky slunečních paprsků, jimž se podařilo děrami a mezerami v této primitivní klenbě proniknout.

Přístav Casablanca.

Největším městem západního Alžírska je přístav Oran, založený podle pověsti před 1000 roky andaluskými Maury. Také v tomto moderním africkém městě žije skoro osmkrát více Francouzů než domorodých moslemů. Ze 164.000 obyvatelů je 114.000 Francouzů a 24.000 Španělů, Italů a jiných Evropanů. Oranští Francouzi poznali jako první skutečnou hodnotu charakteru svých bývalých anglických spojenců, neboť sotva 8 km severozápadně odtud leží poblíže malé rybářské osady francouzský válečný přístav Mers-el-Kebir, v němž svého času anglické válečné lodi, mající velkou převahu, zákeřně přepadly francouzské středomořské loďstvo.

Zcela jiný ráz má západně ležící Maroko, domorodý sultanát pod francouzskou ochranou, jehož vstupní brány, největší přístavy a důležitá města leží vesměs při pobřeží Atlantického oceánu. Marokem probíhají tři souběžné hřebeny mohutného Atlasu s mnoha nebetyčnými vrcholky přes 4000 m vysokými. V šíři skoro 300 km se táhne toto přes 2200 km dlouhé, divoce rozeklané pohoří napříč celým Marokem a Alžírskem až k úžině mezi Tunisem a Sicilií. Již na starověké mořeplavce působilo toto masivní horstvo hlubokým dojmem, neboť se o něm vyskytují zmínky ve starořeckých pověstech v souvislosti s obrem Atlasem, který na svých silných bedrech vzpírá celou nebeskou klenbu. Atlaské pohoří je skutečným požehnáním pro tuto část Afriky tím, že chrání západněji ležící části Maroka před zhoubným vlivem Sahary a zadržuje vláhu větrů, vanoucích z oceánu. Rifské pohoří v severozápadní části skoro hermeticky uzavírá africké zázemí od Evropy a proto mohlo zůstat Maroko až do sklonku minulého století skoro odloučeno od ostatního světa.

Ze 420.000 čtv. km zabírá větší část řídce obydlená západní step, takže z 5 mil. obyvatelů žije valná většina obyvatelstva na úrodném západním pobřeží a na svazích hor, pokrytých rozsáhlými dubovými a cedrovými lesy. Základem úrodnosti západní části Maroka jsou vydatné deště. Proto jím protékají i četnější řeky, jež v době sucha nevysychají. Směrem k jihu je podnebí stále mírnější a na jižním marockém pobřeží panuje věčné jaro. Jádrem marockého obyvatelstva jsou Berbeři, potomci bílých hamitských praobyvatelů severní Afriky. V chladnějších měsících obdělávají svá pole a po žních táhnou se svými stády do hor hledat čerstvé a šťavnaté pastviny. Jihovýchodní stepi jsou obydleny různými arabskými kmeny. Ve městech žijí dosud četní Mauři španělského původu. Asi 120 tisíc Židů, jimiž moslemové od nepaměti opovrhují a které nenávidí, je metlou celé země a jejich obyvatelů. Žijí odděleně v uzavřených ghettech.

Jestliže Alžír potřeboval celá desetiletí, aby přirozeným vývojem vyrostl na moderní přístavní město, změnilo se marocké rybářské hnízdo Casablanca ve velký moderní přístav s nádhernými stavbami a obrovskými mrakodrapy přes noc. Velké moderní budovy a nádherné obchodní paláce tu rostly zejména v posledních letech před válkou jako houby po dešti. V místech, kde dnes stojí fronty několikaposchoďových moderních budov se skleněnými průčelími, se vlnil ještě před 30 roky pohyblivý písek, zavanutý sem žhavým dechem Sahary. A uprostřed písečných dun dřímalo v jakoby zakletém spánku neznámé a zapomenuté domorodé městečko Dar-el-Beida, několik hliněných bílých domků, kupících se kolem výstavného sultánova paláce a nad nimi vyčnívaly štíhlé minarety bílých mešit. Široký boulevard dělí město ve dvě části. Na jedné straně se vypínají moderní mrakodrapy, k nimž závistivě vzhlíží vysoká hodinová věž na náměstí Francie, výstavné vily, školy a továrny, na druhé straně typické malebné bazary, arabské kavárničky, mešity a ghetto. Na jedné straně moderní evropské město s ulicemi, jež by Casablance mohla závidět i Paříž, na druhé romantický Orient. Na této straně 56.000 bělochů, na oné straně přes 100.000 moslemů a domorodých Židů.

Hlavním městem Maroka je však mnohem menší Rabat, vzdálený od Casablancy asi dvě hodiny jízdy autem. Mimo francouzské správní úřady sídlí zde také marocký sultán.

Do Meknesu se sjížděli bohatí otrokáři z celé západní Afriky a prostorné karavanseraje mohly v době rozkvětu města pojmout ve svých zdech až 10.000 koní a velbloudů. Mezi troskami polorozpadlých, ponurých sklepení, v nichž kdysi úpěli řetězy přikovaní černí otroci a bílí trosečníci z evropských lodí, živoří dnes v nuzných chýších potomci bývalých otroků.

Východně od Alžírska se prostírá na ploše 125.000 čtv. km Tunis, vyplněný na severu nízkými výběžky Atlasu a na jihu bezvodou stepí, pokrytou četnými solnými jezery. Že Tunis je přirozeným životním prostorem Italie, je vidět již z toho, že v této francouzské kolonii převládají mezi bělochy Italové. Poslední výběžky atlaského pohoří, mys Blanc a mys Bon, svírají jako v kleštích Tuniskou zátoku, při které leží krásné hlavní město Tunis. Z jeho 200.000 obyvatelů má nad 33 tisíci Francouzi velkou převahu skoro 50.000 Italů. Tunis je jedním z nejstarších lidských sídlišť na půdě Afriky a již 500 let př. Kr. se zapsal do dějin jako mocný spojenec Kartága. Malebné súky, jež jsou z nejkrásnějších v celém Orientě, lákaly do Tunisu v dobách míru turisty z celého světa. Po celý den panuje v jejich těsných, krytých uličkách čilý obchodní ruch. Krámek je stěsnán vedle krámku a všude panuje stejný křik a stejný, hlučný ruch. Nejnápadnějšími stavbami města jsou výstavná mešita Sidi Mahrez, kopulovitá stavba se čtyřhranným minaretem, podobající se Ahmedově mešitě v Istanbulu, a nádherný palác tuniského beje uprostřed čtvrti Bardo, jehož schodiště střeží mramoroví lvi, mistrné dílo italských rukou. Ostatně celý Tunis vděčí ze svůj hospodářský vzestup píli a pracovitosti italských přistěhovalců.

Ostatní větší tuniská města Sfax, Bizerta, Susa a Gabes leží rovněž na pobřeží. Západně od Gabeského zálivu se táhne území solných jezer (šotů), jež na mnoha místech se propadá v proláklinu.

Francie věnovala svým severoafrickým državám během posledních desetiletí velkou péči, ale dopustila se osudné chyby, že při přípravách obrany Francouzské severní Afriky myslela vždy jen na případný nápor z Evropy a bláhově se domnívala, že její spojenectví s Anglií vylučuje možnost ohrožení atlantického pobřeží Maroka. Zatím co v Tunisu vybudovala velký válečný přístav Bizertu, ponechávala marocký bok nechráněný. Svědčí o velké prozíravosti francouzského maršála Lyauteye, jemuž Francie vděčí za získání Maroka, že skutečné soupeře Francie viděl vždy v Londýně a ne v Berlínu. Události nyní ukázaly, že maršál Lyautey viděl správně. Ani po svém vítězství nad Francií nevztáhlo Německo ruku na její severoafrické državy, ač mělo cestu k nim otevřenu. Zákeřný nepřítel vtrhl do Francouzské severní Afriky od západu, věrolomní Angličané a Severoameričané. Vítězné německé vojsko však již stojí v Tunisu, aby zachránilo tyto bohaté kraje pro árijskou Novou Evropu.

Adolf Parlesák.

Mapka severní Afriky, k níž se upírá pozornost veřejnosti: Casablanca, Oran, Alžír a nyní především Tunis, odkud se rozvíjí protiúder německo-italských oddílů.

Kresba: Ceos

Mladí pozor!

Mládež příkladem má jíti. Proto pozor, »plošináři«! Uvolni vstup i své místo! Netrp, aby stáli staří!

Také jízdní dráha není vhodným »pláckem« pro kopanou! »Bicanovským« kousk m s míčem uč se jinde někde stranou!

Nečti ani v zatemněné »elince« již nebo vlaku. Zdraví Bůh dal ti jen jedno. Číst potmě, věř, škoda zraku!

Rovněž takto při chůzi číst, přiznej, jaký půvab to má? Překážíš a co čteš, nevíš. Knížku svou si přečti doma!

Kresba D. Haut.

Na dvorku se ozvalo zaštěknutí, radostné a krátké. Čermačka vyhlédla z okna a řekla nevrle: »Už je tu zas!«

Čermák něco kutil u stolu. Teď zvedl hlavu, zasmál se nevesele a pravil: »Budeme ho musit zavést někam dál! Zblízka trefí zpátky vždycky!«

Žulina zatím oběhl radostně celý dvorek, očichal všechny známé předměty, vyskočil z radostné bujnosti na lavici a zase seskočil a pak se zavrtal do starého plesnivého pytle pod děravou kůlnou. Nebylo mu zima, ulehl tam jen proto, aby si sám sobě osvědčil, že je zase šťastně zpátky, doma. Vždycky tady v tom pytli ležel, když bylo všechno v pořádku!

Čermákovi Žulinu nepotřebovali. Dostali ho jako štěně a nechali si ho na přímluvu svého malého chlapce Toníka.

A Čermákovým se nedaří dobře. Čermák vydělá sotva na sebe a na rodinu. Na psa už nezbývá. A k ničemu to zvíře stejně není!

Zabít Žulinu, to si netroufne nikdo, i tvrdému Čermákovi je to přece jen trochu líto. V sousedství psa nikdo nechce! A tak starý Čermák vymyslil plán: Zavedl psa do malého hájku za sousední vesnicí, uvázal ho tam a vrátil se domů. »Snad někdo psa najde a vezme si ho, nebo pes překouše provaz, zaběhne někam do kraje — a tam už si najde nového pána, nějak se protluče!« myslil si při tom.

Dvakrát to tak Čermák zkusil a dvakrát se Žulina vždycky vrátil. Překousal provaz a nalezl cestu zpět, třebaže byla dlouhá a složitá.

»Až přijde Toník dnes ze školy,« řekla teď Čermačka, »vezme si kolo a pojede se psem někam hodně daleko, odkud už pes trefit nemůže. Někam tam k Ležanům!«

Toník přišel, udělal si několik úkolů a vydal se na kole se Žulinou.

Žulina běžel vedle kola důvěřivě. Starého Čermáka, toho už se tak trochu bál! Už dvakrát mu provedl podivnou věc, tak nepochopitelnou jeho psí hlavě: Uvázal ho u stromu, daleko od jejich chalupy a nepřišel si po celý den a noc k němu. Toník byl na Žulinu ale vždycky hodný. S tím by takhle běžel vedle kola třeba celý den.

Silnička teď stoupá do kopce, dělá velikou serpentinu kolem pískovny. Toník seskočil s kola, nadejde si zatáčku silnice, půjde přímo po horním okraji pískovny.

Odvázal na tu chvíli Žulinu, nevšímal si jeho radostného vyskakování na něj a tlačil kolo opatrně nad kolmou stěnou pískovny. Dole pod ním se rozkládaly ve veliké hloubce hromady písku, vypadající odsud jako malé pyramidy. Jestlipak by se do některé strefil, napadá tak náhle Toníka.

Položil kolo na zem, zvedl několik kamínků, stoupl si až těsně na okraj a hodil. Kámen se nesl velikým obloukem do pískovny, ale k hromadám ani nedoletěl. »Musím víc!« myslí si Toník a rozmáchl se ještě k druhému hodu.

Ale — proboha — co se to děje? Toník už kámen ani nevyhodil! Poklesly mu nějak nohy — — co se to stalo? Kus hlíny se utrhl, i s Toníkem — — snad tím, jak se vzepřel na tom kraji k hození kamene — — a Toník letí, letí, se spoustou písku a hlíny — někam tam dolů, do té hloubky — — a křičet ani nemůže, jak je leknutím celý zdřevěnělý — — a teď, Kriste Pane, písek do očí a do úst... a

A pak je zase ticho v opuštěné pískovně, jen tam u té stěny je malý čerstvý násyp písku a z něho trčí nehybná ruka a zpola zasypaná hlava.

»Kde máš Toníka?« rozkřikl se zhurta Čermák na Žulinu, jako kdyby zapomněl, že pes neumí mluvit. Ale Žulina dnes mluvil! Jinak než lidé, ale přesto srozumitelně. Tahal Čermáka za rukáv někam ven, štěkal, točil se dokola a zase trhal Čermákovi nohavici i rukáv.

»To se Toníkovi asi někde na cestě vytrhl —« mínil Čermák a teď přiběhl napřed, psina prašivá!«

Čermačka mlčela u svého žehlení prádla. Dívala se bezmyšlenkovitě na Žulinu a náhle ji napadlo: »Toník! Snad se mu něco nestalo?« Podivná předtucha se jí zmocnila.

Vyběhla ven a Žulina za ní. Skákal jí kolem nohou, tahal za sukně a štěkal divoce a k neutišení.

Také Čermák se rozhoupal. Pochopil konečně, že chování Žuliny je tak neobvyklé.

»Podívejte toho psa,« volá ještě na souseda. »Toníkovi se snad někde něco asi stalo!« Soused obléká kabát a spěchá za Čermákem.

U serpentiny odbočil Žulina se silnice k okraji pískovny. Čermáka bodlo u srdce. »Dolů!« křičí zoufale na Čermačku. »Dolů musíme!« Vidí nahoře před sebou na okraji stěny Toníkovo položené kolo a dovtípil se.

Běží přímo do pískovny, pod stěnu. Soused ho dohání a Čermačka se vrací seshora. Žulina štěká vzrušeně i radostně.

Toník byl zachráněn po skoro hodinovém odklízení písku. Brzo přišel tak dalece k sobě, aby mohl vypravět, co se mu stalo. Je jen trochu slabý, nohy se pod ním třesou a Čermák si ho vítězoslavně nese domů na zádech.

A za nimi cupká Žulina. Nedovedl si nikdy dobře srovnat ve své hlavě, co se to stalo, že dostal tolik kostí i masa, jako ještě nikdy, plesnivý pytel že vyhodili a dali mu krásnou vystlanou boudu a všichni — i starý Čermák — že byli k němu tak úžasně hodní.

Žulina zkrátka nepochopil, že zachránil Toníkovi i sobě život. J. F.

PRIMUS NEBO POTÁPKA?

NAŠE STŘEDOŠKOLSKÉ ZKUŠENOSTI ● ČÍM SE VYZNAČUJE TYP ŽÁKA, KTERÉMU ŘÍKÁME PRIMUS? ● PROČ NAPODOBUJEME, ČASTO I NECHTĚ, CHOVÁNÍ POTÁPEK, KTEŘÍ ANI MEZI NÁS NEPATŘÍ? ● HLEDÁME A TVOŘÍME NOVÉHO STŘEDOŠKOLÁKA, ZNÁTE JEJ?

Všichni středoškoláci se od nejstarších dob, kdy střední školy ještě dávno nebyly středními školami, pohybovali mezi dvěma hranicemi: na jedné straně to byl primus, žák výborný, žák vždy řádný, k učitelům a profesorům často až přehnaně uctivý, často však také nesamostatný. A jak vypadá jeho protějšek? Také ho známe. To jsou ti naši kamarádi, kteří se domnívají, že pro ně neplatí žádný řád. »Učebnice, ta že je k tomu, abychom se do ní tak občas podívali? Kdepak, to na nás neplatí. Školský řád, k čemu ten je? Asi bychom se snažili jej co nejčastěji přestupovat.« S učiteli a profesory jsou tito zastánci »studentské svobody« většinou také na štíru. Je samozřejmé, že nemůže dobře prospívat ten, pro něž je škola pouze místem, kde sedí 5 hodin nepřítomně a nečinně v lavici.

Avšak většina těch, kteří kdy chodili na střední školu, chodí a chodit budou, leží mezi oběma vylíčenými krajnostmi. Někteří z nás se snaží přiblížit k jedné metě, vidí v primusovi svůj vzor, ale takových je málo mezi námi, a na ně si ukazujeme prstem. Jiní zase vidí v oněch vzbouřencích proti jakémukoli řádu hrdiny, a poněvadž vzor hrdiny je pro všechny vždy přitažlivý, snaží se o připodobnění.

Bylo by zajímavé sledovat životní osudy našich dvou protikladů. Vyskytovaly se kdysi v jedné třídě krásné dva exempláře, z nichž oba vynikaly svým způsobem nad běžné kolektivum třídy. Primus míval často samé výborné, jen občas se mezi ně vloudila nějaká ta chvalitebná. Jeho den byl zabrán cele školou. Nikdy se mu nestalo, aby přišel do třídy těsně před zvoněním. Před příchodem profesora nikdy si nedovolil vzdálit se se svého místa. Když byl vyvolán, bylo velmi často vidět, že používá téměř stejných slov, která se vyskytují v učebnici. Na hodinu byl vždy bezvadně připraven, ovšem my jsme to jinak nenazvali, než že je zase bezvadně nadřen, navrčen, našprtán... Výrazy jsme totiž nikdy nešetřili, neboť to už patří k středoškolskému životu. Tvrdil, že zásadně neopisuje. Ve skutečnosti se však přece občas stalo, že naučené vědomosti selhaly a tu samozřejmě hledal cizí sešit. Po napsání komposice však již nikdy nechtěl vědět o tom, že potřeboval pomoci svého spolužáka.

Pospolitost třídy neuznával, ve všem chtěl postupovat na vlastní

pěst. Stává se, že někteří kluci přijdou na dobrý nápad a jde pak o jeho uskutečnění. Hledá se solidarita celé třídy, neboť často jde o čest třídy jako celku proti ostatním třídám. V té chvíli jsou primusové vždy nespolehlivým elementem, o němž není jisto, zda neselže.

Konečně maturuje s vyznamenáním. I když je jeho nadání třeba jen průměrné, nebo jen trochu průměr přesahuje, chrlí ze sebe vědomosti. Vejde do života. Je zakřiknutý, bojí se projevit svůj názor. Volí povolání, které mu slibuje klidný život a určitý plat a na jeho konci zajištěnou pensi. Ve svých »mladých« letech se nesnaží o další vzdělávání, stačí mu to, co mu zůstalo v hlavě ze školy. Že to daleko nedotáhne, je na bíle dni. Jeho plat není zvlášťní a rozvoj jeho rodiny tím trpí. Umírá, nevykonav pro celek celkem mnoho.

Jeho protějšek neuznává autoritu učitelů a profesorů. Úkoly píše ze zásady ve škole. Nemírně kouří. Jeho oblíbeným místem je temná světnice, jejíž stěny jsou obvykle natřeny páchnoucí černou hmotou. Nemá zájem o učebnice, ale jeho zájem o nějaký pracovní obor se rovněž rovná nule. Rád se potuluje po ulicích bez cíle. Na rušných místech vnitřního města tvoří hloučky, které vzbuzují pozornost občanů, spěchajících za prací. Býval častým návštěvníkem tanečních místností. O dívky, na rozdíl od primusů, mívá značný zájem. Nedovede je však ničím jiným zabavit, než prázdnými slovy. Myslí, že je hrdinstvím, když se protiví rodičům a škole. Maturuje s prospěchem průměrným, někdy i slabším. Když vstoupí do života, opustí ho pravidelně jeho divokost. Ukáže se však, že celou svou energii dovedl obracet pouze k boření, neumí budovat. A poněvadž jeho vysvědčení není valné a práce nepřesahuje průměr, potkává ho stejný osud jako primuse. Životního úspěchu se takovito uklidnění poděsové dopracují málokdy.

Kdo se komu podobá, to ví jistě každý sám. Ve třídě nejsou nikdy jen dva zástupci našich kategorií. Někdo může patřit k primusům a nemusí mít samé výborné, jiní zase nemají všechny znaky jeho protějšku, ale sami cítí, že se snaží jemu podobat. Není na tom nic divného, vždyť až dosud nám, české mládeži, praví hrdinové před oči stavěni nebyli.

Někdy se však v nějaké třídě objeví černá ovce. Učí se dobře, s profesory žije v míru, koná dobře své povinnosti, v tělocviku není poslední a přitom nepatří do rodu primusů. Rád se zasměje, třídní podniky nezrazuje, cítí, i když si to někdy neuvědomuje, pospolitost mladých lidí, a že by patřil mezi nepřítele děvčat, o něm není možno říci. Rozdělil si rovnoměrně svůj den, věnuje příslušný čas učení a nestydí se k tomu přiznat. Některým předmětem se zabývá i mimo školu, není proto nic divného na tom, že mu neumí věnovat tolik pozornosti jako jiným. Psaní úkolů dovede si zařídit tak, aby pokud možno v nejkratší době bylo vykonáno co nejvíce práce. Že to jde, to dokazují zkušenosti několika mladých lidí, kteří také prošli střední školou. Potom také zbývá čas na nějaký ten sport, knihu a volnou chvíli, které může volně použít. Stráví tak svá školská léta v družném kamarádství a často maturuje s vyznamenáním, i když to samé výborné nejsou. Do života se vrhne [illegible] s velkým elánem, snaží se podat co nejvyšší výkon a dovede na sebe upozornit. Není vyspělý jen duchovně, ani jen tělesně, jeho dospělost je harmonie těla a ducha. Další jeho osudy jsou vyplněny tvůrčí prací, která přináší úspěchy.

Takové mladé lidi že jsme dosud nepoznali? Stačí však abychom se podívali pozorně kolem sebe. Snažme se být dokonalými na těle i duchu, není to těžké. Vytvoříme také nový typ českého středoškoláka. Úspěšnými v životě chceme být přece všichni. Co o tom soudíte? Napište nám.

-vdk-

BOJ MALARII

Malarie — jedna z nejzhoubnějších nemocí lidstva.

Již ze starověku jsou známy zprávy o zhoubách, které tehdy malarie způsobila. Celá řada velkých dějepisců starověku, jako Hippokrates, Marcus Terentius Varro, Cicero, Plautus a jiní se zmiňují ve svých dílech o této nemoci a líčí zřetelně její charakteristické příznaky. Zmiňují se též o tom, že v tehdejší době se lid obzvláště bál mlh, vznášejících se za letních večerů nad bažinami a že pokládal právě tyto mlhy za příčinu malarie. Z tohoto názoru vzniklo i jméno této nemoci, neboť slovo malaria (mal aria) neznamená v překladu nic jiného než »špatný vzduch«.

Zemí, ze které se malarie rozšířila, není Evropa, nýbrž pravděpodobně Indie, odkud byla během mnoha staletí přenesena přes Afriku do starého Řecka a Říma. V letech stěhování národů byla malarie zavlečena až do krajin severního Německa, ba dokonce se dostala přes moře až do Anglie.

Objevení chininu.

Na počátku 17. století byl v Jižní Americe nalezen první lék proti malarii. Byl to dnes již všude známý c h i n i n. Byl prý objeven náhodou, když jakýsi malarií trpící španělský vojín se napil z kaluže vody, v níž plavaly kusy nějakého hořkého dřeva. Strom, z něhož toto dřevo pocházelo, obdržel své jméno v roce 1638, když jeho kůrou byla uzdravena malarií onemocnělá hraběnka del Chinchon, manželka tehdejšího peruánského místokrále. Na její počest byl strom nazván Chinchóna succirubra. Jméno léku, chinin, je však původu indiánského a vzniklo z indiánského slova k i n a, což znamená »stromová kůra«.

Boj začíná.

Po dlouhá staletí byl chinin jediným osvědčeným lékem proti malarii, ačkoliv měl několik velkých nedostatků a zvláště nepříjemných vlastností. Chininu však lidstvo děkuje, že tato nemoc byla na počátku novověku zatlačena ze střední Evropy. V jižní Evropě však řádila nadále v nezdravých bažinatých krajinách Albanie, Italie, Bulharska a Řecka. Oběti na životech, které si zde vyžádala, se však nedaly daleko srovnati s obětmi, které způsobovala v tropických krajinách, kde se stala nejobávanější i nejrozšířenější nemocí.

Na počátku 19. století se vědecký svět začal zabývati příčinami malarie. Cizopasník, způsobující malarii, byl objeven roku 1880 v lidské krvi vojenským lékařem Laveranem. Roku 1856 však učinili tři Italové, Golgi, Marchiafava a Bigmani důležitý objev: podařilo se jim totiž rozeznati tři různé druhy malariových »plasmodií«, jak nazývají bakteriologové cizopasníky, způsobující malarii.

Rozn[illegible]ečí nemocí.

V dalších letech svého bádání na poli malarie dospěli učenci k výsledku, že roznášečem malarie jsou komáři a n o p h e l e s, vyskytující se v teplých bažinatých krajinách. Život a vývoj malariových plasmodií se totiž z části odehrává v těle člověka, z části v přenašeči, tedy ve jmenovaném komáru. Při tom lze pozorovati různé stupně vývoje.

S hlediska lékařova rozeznáváme tři typické druhy malariové horečky. Poměrně slabší průběh nebezpečné horečky má malaria t e r t i á n a a řidčeji se vyskytující malaria q u a r t á n a. Nejnebezpečnější je však třetí typ, malaria t r o p i c a. Postižený je napadán prudkými, vysilujícími horečkami, následujícími rychle za sebou. Většinou se horečka dostavuje každých 48 hodin, někdy však dokonce i dvakráte za den.

Nové německé léky.

Jelikož se dlouho užívaný chinin ukázal částečně nedostačující, bylo nutno hledati nové, lepší léky. Roku 1926 mohla německá chemie ohlásiti velký úspěch. Podařilo se jí totiž vytvořiti synthetický preparát, který byl později nazván »P l a s m o c h i n«. Tento preparát se již záhy poté prakticky velmi dobře osvědčil. Roku 1933 následoval další německý lék proti malarii, který obdržel jméno »A t e b r i n«. Poslední preparát, snad ještě lépe působící než léky právě jmenované, byl objeven roku 1938 a obdržel jméno »C e r t u n a«. Jelikož každý z těchto léků působí zvláště silně vždy proti určitému druhu malariových plasmodií, doplňují se tedy navzájem a proto se zvláště dobře osvědčila léčba několika léky najednou.

Dnešní rozšíření malarie.

Podle statistických výpočtů umírají ročně tři miliony lidí na celém světě na malarii. V Evropě byl v tomto století největší počet onemocnění malarií zaznamenán za poslední světové války. V jižní Evropě, kde se malarie v některých zemích i dnes ještě vyskytuje, jest energicky potírána rozsáhlými zdravotními akcemi. Zvlášť důrazně je boj proti této nemoci veden v Italii, kde na podnět Duceho byly vysušeny pontinská močály, které již od pradávna byly semeništěm této nebezpečné nemoci. Ale i v Albanii, Bulharsku a v Řecku se usiluje o vymýcení malarie.

Dnes je malarie již na ústupu z Evropy.

v. N.

O tom, co nemá být

Proto dal milý Pán Bůh člověku oči, aby se jimi díval do světa. A skutečně je vidět spoustu zajímavých věcí, umíme-li se dobře rozhlížet kolem sebe. Na příklad, je deštivá neděle. Déšť neznamená jen půvabné skvrny na hezkých nožkách dívek, znamená také různé deštníky a nepromokavé pláště. Jsem žena a proto značnou část své pozornosti věnuji zase pokolení ženskému. Mám docela zlomyslnou radost, že nejsem sama, kdo má zastříkané punčochy: proti tomu se nelze ničím chránit. Když se ale tak zadíváte na různá ta paraplíčka, mnohé vás napadne, zda deštník skutečně není možno držet tak, aby voda z něj nekapala majitelce přímo na záda. Asi to však skutečně možné není, protože jsem to už viděla mnohokrát. — Hezká a praktická věc pro mladé dívky jsou pláště do deště s kapucí. Ještě lépe ale vypadá, je-li doplněn řeknám kloboučkem, zdobeným květinami a s nezbytným závojíčkem. Důkladné polobotky a pavučinkové punčošky doplňují vkusný celek.

Ale pomalu začíná místo deště padat sníh a na ulicích se objevují různé kožišiny, válenky, rukávníky, prosté zimní výstroj našich žen a dívek. Můžeme pozorovat, že mnohé z našich děvčat si v době nedostatku kožišin řekjo — kožišina jako kožišina, jen když hřeje — a nechalo si narůst vlasy. Velmi hezky vypadá drobná, přímo filigránská dívenka v bílých válenkách, s mohutnou, rozevlátou hřívou, jinak se nedá tento účes nazvat, a na takto upravené hlavě sedí veliký, zdvižený klobouk. Je zajímavé, proč ty malé, roztomilé panenky se tak nesmyslně nastavují vysokými a širokými klobouky. Z dálky to pak vypadá, jako by po ulici šel klobouk. Teprve zblízka se pozná, že pod kloboukem se skrývá docela roztomilé stvoření rodu ženského. Nic se nemá přehánět, ani klobouk ne. Dále: proč ty obrovské rukávníky? Kožišinové kapuce, v nichž musíte dlouho hledat ve změti vlasů a dlouhých kožišinových chlupů drobný dívčí obličej? Často potkáváme a potkávali jsme už loni spoustu nepodařených mimínek a Eskymaček. Ovšem, látkou se musí šetřit a tak, co se vyplýtvalo nahoře, to se ušetřilo dole. Ku podivu, těm slečnám asi na kolena zima nebylo. Konečně, pravda, zima není dosud tak krutá a až mrazy přituhnou, slečny si asi natáhnou přes pavučinkové punčošky ručně pletené, vkusné kostkované nebo proužkované podkolenky a hned jim bude tepleji, i když kolena zůstanou zase venku. A proto nebojme se zimy a po práci vzhůru za rekreací, důkladně a vkusně oblečené. Musí se šetřit uhlím, a proto nezapomeňte, až půjdete do divadla, vzít si lyžařský svetr. Místo na lyžích dojde zajisté svého plného uplatnění v divadle a určitě vynikne mezi těmi různými jednobarevnými a řádnými šaty, jaké se obvykle do divadla nosí. Ačkoli i řádní a jednobarevné šaty lze zpestřit výšivkou a pak už nejsou řádní, ani jednobarevné. Výšivkou prý je možno maskovat poškozenou nebo prodřenou látku, jak jsem se dočetla kdesi v žurnálu.

Víme všechny dobře, kde šaty nejvíce trpí. Jednoduchá pomoc — dejte si je v těch místech vyšít. Na loktech se výšivka velmi dobře uplatní. Škoda, že tyto opravy není možno provést též na pánských šatech. Máte-li bratra jako já, pochopíte můj povzdech.

B. O.

Co tomu říkáte

19letá, inteligentní úřednice, bez viny rozloučená, seznámí se s pánem, případně týmž způsobem zklamaným, se zajištěnou existencí.

*

To bude krásné. Oba nevinní, oba nešťastní. Po večerech si budou vyprávět, jaký to osud zlý jim do cesty vmetl onu ženu (muže, podle potřeby), a se slzami v očích si padnou ....

A teď budeme chvíli suše debatovat:

Bylo zapotřebí, aby 18letá dívenka byla co nejdříve vdána a ještě dříve rozvedena? Je zapotřebí, aby zde v 19 letech stála: hleďte, jsem rozvedená, ale bez vlastní viny ...

To přece není vůbec hezké a mimo to, mladá dívka má přece vědět, co je jí důstojno. Ne, prosím, to neříkám, aby s ním žila, když je tak špatný a zlý, ale proč si ho bere?

Ale to bylo tak: »Velmi se milovali, on jí denně nosil kytičku fialek a ona s uzarděním klopila oči ... on jí něžně, leč mužně tiskl na svou hruď a ona se zahleděla oddaně do jeho modrozelenohnědých očí .. on .. atd.....

Pak se rozešli.

A teď byla dívenka hrozně, ale hrozně nešťastná, a » ... já si něco udělám, já se mu pomstím ...«

Vdala se tedy, jen honem, honem, aby viděl, jak o ni muži stojí!

Nu, a tak: 19letá, inteligentní ...

-kk-

DĚVČATA SE HLÁSÍ

VRACÍME SE KE KNIZE,

protože venku jsou dlouhé listopadové večery a protože doma u teplých kamen se nám chce číst. V létě je každý normální lidský tvor rád, když se může protáhnout po pracovních hodinách venku u vody nebo na hřišti. Ale představa odpočinku po práci v zimě, to je velmi často představa klidného večera doma u kouřícího čaje, teplých domácích střevíců a trochu iluse knihy.

Číst, ale co? Četba bývá dělena na četbu dobrou a brak. A brak, to je všechno, co bylo napsáno pouze za tím ušlechtilým účelem, aby autor a nakladatelství vydělali co nejvíce peněz. To jsou všechny ty spisky, které se snaží vyhovět falešné romantice, jež je skryta v každém z nás a vykreslit nám svět velmi spravedlivý a velmi dobrotivý, který na konec odmění každého, kdo není předem určen hrát úlohu padoucha a intrikána, vším blahem pozemským, včetně bohatého sňatku z lásky. Těch osudových náhod, jež jsou vždycky pro románové hrdiny na konec šťastné, má všední život často víc, než nejbujnější fantasie autora, ale lidé, kteří je prožívají a kteří s nimi bojují, jsou mnohem obyčejnější, a méně hrdinové, než hlavní postavy, čtené za K 2.50. Konečně jsou chvíle, kdy člověk potřebuje takovou sladkou slátaninu, aby se uklidnil a zbavil na chvilku myšlenek na své starosti. Normálně stačí pět čísel a při druhé stránce šestého dovede říci dopředu všecky zápletky a zakončení. V tom okamžiku je román pro něj nepotřebný.

Chceme číst, protože svět, který nás obklopuje, se nám často zdá nezajímavý, chceme žít s knihami v životech jiných lidí a chceme napodobovat hrdiny. Proto ale chceme víc skutečnosti a víc pevné půdy pod nohama.

A co je to dobrá četba. Dobrá četba, to je pojem velmi široký a nedá se říci, že když je kniha dobrá, že se nám bude líbit. Chodí nás po světě hezkých pár milionů lidí, a snad vůbec neexistuje duševní dvojnictví. Každý z nás má v sobě svůj svět citů a přání a dobrou knihou je pro něj ta, která dovede tomuto světu na něco odpovědět, něco mu vyjasnit nebo vystihnout. Vždyť kniha, to je článek písemnictví a písemnictví je umění. A umění je přemíra citu, a umělec, to je člověk, tak citem bohatý a tak schopný sv[...] cit vyjádřit, že jím nakazí a st[...] druhé. Proto konec konců žádná kni[...] která dovede někoho vytrhnouti [...] všednosti, není docela špatná. Jenom [...] ní nesmí být cítit ten nedostatek vk[...] a nezakrytá chtivost po zisku.

Knihy jsou psány proto, aby by[...] vyjádřeny myšlenky a problémy li[...] Spisovatel musí mít potřebu říci sv[...] tu věc, na kterou přišel, kterou pro[...] a procítil.

Úkolem kulturní kritiky není [...] tak knihy hodnotit, jako upozornit na [...] ně, že vyšly anebo byly přeloženy, protože dnes jsme všichni natolik z[...] městnáni, že nám nezbude čas sled[...] vat výklady knihkupců a pozorovat, [...] by se nám z toho množství mohlo líbi[...]

Jednou z novinek jsou letos v z[...] Mazáčem vydané „Tiché zátočiny“ [...] B. Horsta. Kniha o mladých lidech vyšlých sotva ze školních lavic, kte[...] zde hledají v debatách, na sportovní[...] hřištích a konečně prakticky svůj p[...] měr k umění, k lásce a odpovědnost[...] Nejkladnější postavou knihy je Ka[...] a Dana. Karel, mající velké plány [...] budoucnosti a řeší je svým sňatkem [...] Danou velmi jednostranně, ale p[...] odpovědně a pro lidský celek b[...] ztrát. Na začátku knihy v rozmluv[...] Karla s jeho přítelem malířem [...] zmínka o závěti Augusta Rodina: „Lá[...] ka k přírodě a upřímnost jsou [...] ké vášně geniů.“ A ta láska [...] dě a upřímnost jsou rámcem celé k[...] hy. České Polabí ve všech obm[...] je dějištěm, kde mladí lidé žijí, [...] kotávají a hledají a nacházejí od[...] k životu. A jestliže někdo z vás bu[...] číst „Tiché zátočiny“ a najde v ní[...] co mu bude pro jeho život potřebn[...] rozhodne si sám, je-li pro něj Hors[...] va kniha dobrá nebo bezcenná.

A ta Karlova odvaha, to je to, [...] člověk nutně potřebuje.

Vůdce propůjčil známé letkyni, leteckému kapitánu Hanně Reitsch v uznání zvláštních zásluh, které získala za stálého nasazování svého života, Železný kříž I. třídy. Je to po prvé, kdy německá žena byla vyznamenána Železným křížem I. třídy. Také důkaz statečnosti dnešních německých žen.

Snímek: Cepa-Scherl.

HOSTÉ DO DOMU

Mami ... V neděli odpoledne přijde Helena ...

To nevadí.

Mami ... Mami, ona přijde také Věra.

Taááák?

Mami ... Eva a Nováková chtějí také přijít.

Proboha ...

A Míla také tolik naléhala ...

Cože? Kam jsi dala rozum? Ema, Eva, Ela ... Čím je chceš po ...

Pobavit? Ale, mami, o zábavu se postaráme.

Já vím, o zábavu se postaráte vy a já abych se postarala o ....

O úklid. Neboj se, mami, na mou duši, že po sobě uklidíme.

V neděli ráno čerstvá a vyšňořená, opásána matčinou zástěrou, hodlala jsem připravit odpolední hodokvas. Ale nastojte! Ta kdysi plná láhev rajských jablek ... eh ... co bych říkala ... zbylo tam právě jen jedno, ale i to musí stačit, hlavní je hmotný obsah. — Olejovky — Jdu tedy do tajné skrýše, hledám po paměti, hledám se svíčkou ... Mami ... Vojta mi snědl olejovky! Kluk špatná! Od jara je schovávám. Aspoň kdyby se byl dovolil. A ty to trpíš, mami?! A ty okurky byly také pryč a paštičko také pryč a chlebíčky se mi před očima rozpadly v nivec.

*

A přece to bylo hezké odpoledne. Znáte makovec? To se vezme trochu mouky a z toho poloviční mletého máku a zrovna tolik cukru a jeden žloutek. Ten žloutek smícháte s cukrem a kapkou mléka (i voda je chutná), hezky si s tím chvíli hrajete, a až je to pěkně hladké a sbíhají se vám sliny, pak přidáte koření: koření je moc dobré, ale s mírou! Jinak pálí, hodně pálí, také jsem to zažila.

Tedy koření, mletý hřebíček a skořici, maličko muškátu a ještě méně zázvoru. Jednou jsem přidala i hrozinky. A hlavně hodně citronové kůry, to by bylo prozatím všechno. Zase se s tím míchá, a míchá, teď je na řadě mák s moukou a práškem do pečiva. A když i to jste smíchaly, pak ... do trouby s tím a péci. Peč se, makovečku, peč ...

A za chvíli před námi leží buchtička vonná a hebounká. I vezmeme tedy nůž a rozřízneme ji. A že máte trošičku zavařeninu? Já jsem ji neměla (viz poznámka o 4. období) a tak jsem rozředila umělý med s černou kávou. Mělo to pikantní příchuť, která vyvolávala všeobecné kroucení hlavami. Tedy koláč se pomaže, úsporně, slepí se opět a navrch znovu lehce pomažeme. Ze zbylého bílku jsem ušlehala sníh a ten navrstvila hezky uhlazeně na pomazaný koláč, ale ještě to není všechno. Ještě kostičky zavařené dýně nasázet kolem dokola a pak se to dá opět do trouby. Chvíli se koláč suší a peče a když ho vytáhneš, sníh krásně zrůžoví, dýně nabobtná a koláč voní a voní ... a jeden chod byl hotov.

Ještě jsem udělala kompot z jablek a poddávala jej s následujícím krémem: Vezmeš vodu (čtvrt litru) a lžíci krupice či mouky, hrubé (polévkovou) — rozuměj tu lžíci — vrazíš ji do vody (tu krupici či mouku) a nyní necháš za stálého míchání povařit. Dávej bedlivě pozor a právě v tom okamžiku, až to začne houstnout a kynout, právě v tom okamžiku strhni nádobu s plotny a přidej lžíci sypkého cukru a rychle kverlačku a rychle kverlej a kverlej a kverlej ... Buď to děláš tak dlouho až to zhoustne jako kaše a pak se říká, to se to povedlo, anebo ti upadnou ruce. Mně se to po druhé povedlo. Načež to postavíš i s hrncem do jiné nádoby se studenou vodou (třeba do koupací vany) a nechá se to vychladnout.

Na ten kompot z jablek to bylo skutečně výborné!

A k tomu koláči jsem dala čaj a na konec jsem přinesla: Pozor! Vezmou se vločky, chvíli se praží, pak se na ně nasype trochu sypkého cukru a citronové kůry a když se začnou pražit (proboha, jen ne pálit), tak je to hotovo. Dá se to na jednu misku a jí se to lžičkami, sedíce dokola. (Inteligenti se o poslední sousto neperou.)

Návod se přenechává zdarma a nezištně. **Květa.**

Předvánoční vyprávění

Když venku sněží a fouká vítr, [...] sedají se dívky z BDM kolem dl[...] hých, pracovních stolů, sesedají s[...] teplých, milých domovech a klub[...] nách a kouzlí.

V předvánoční době se promě[...] tisíce Mikulášů a Ježíšků a naděl[...] a připravují radost pro všechny [...] ti, jejichž tatínkové jsou daleko na frontě.

Ty všechny hezké a milé hrač[...] dělají z ničeho: jen kus dřeva a [...] ru lásky a — vytvoříš div. Ano, [...] Myslíš, že malý capart není cel[...] vytržení, když uvidí malého kon[...] ka, celého grošovaného, který je[...] a má hřívu a v tlamě udidlo? A [...] pro tyhle dívky neznamená vů[...] nic! Vyřezat koníčka?!

Horší je to s lokomotivou a vů[...] s vlakem. To musíš umět zatlou[...] hřebíčky už hodně zručně, to si m[...] síš dát záležet, aby se kolečka to[...] a vláček jezdil. I komín musíš [...] řezat a malé nárazníky. Takový [...] lý občánek chce mít vlak oprav[...] vý — — a má jej. Dívky z BD[...] dají záležet a pečlivě si hrají s [...] ličkým modelem.

A pro malá děvčátka jsme vy[...] kolébky, celé krásně lakované, [...] né a bleděmodré a růžové, jako z [...] kru, a panenky veselé a rozpu[...] se strakatými sukénkami a zápl[...] vanými šátky. I vlasy jim zpod [...] vykukují. To se vezme zbytek [...] a hodně rozčeří: já nevím, ale m[...] se líbila růžová panenka s modr[...] vlásky a s červeným, puntíkovan[...] šátečkem.

Pak se dělají ještě auta a zvířá[...] vozíčky a nábytek pro panenky — o jé, chtěla bych být takovým m[...] lým děvčátkem, které jej dostane [...] rozsvícený stromeček: jsou to [...] líčky z barevných látek, stolk[...] malovaného papíru, postýlky z ko[...] ků krajek, skříně, vyplétané z bar[...] ných stužek. Tolik hezkých a u[...] vavých nápadů, tolik radosti a [...] vosti — teď, teď, udělám něco k[...] ného.

A znáte Hampelmanna? Já ne[...] jak se to řekne, ale jsou to dvě n[...] a dvě ruce, má to třepotavou hl[...] na směšném trupu a teď se to v[...] chno nějak sváže a sdrátuje a na [...] nec taháte za šňůrku a paňáca [...] prohýbá a skáče, natřásá se a k[...] tí, hopsá jako smyslů zbaven, [...] se a rozesměje ... Je to velmi [...] lé: doma jsme měli kdysi tako[...] opičku, jenže ta byla neohebná a [...] la na gumě, tak to nebylo to ...

MLADÍ A DOBA

Milujte proto život, naučte se jej znát. Onen život, plný mládí a jarní svěžesti. Pak se vám nebude zdát zbytečným. Věřit mu, v něj doufat, a jej milovat! Život který nám dal nejkrásnější dar — mládí, plné, holdující v radosti, v radosti z práce!

A proto víme, že všichni se budeme rvát o své ideály, že všichni budeme věřit, věřit sobě a životu. A každému, kdo by nás chtěl urazit ve své lehkomyslnosti, s hrdostí a statečností svého mládí mu řekneme, že se neskloníme před žádnou tíhou nezdaru, ale že půjdeme dál, vstříc sobě a novému životu, životu práce.

M. Tesař, Benešov

Mládež nezná pravý smysl a podstatu kázně. S kázní samotnou seznámí se jakž takž při povinné školní docházce, jakmile však školu opustí, zapomene na kázeň úplně. Hodně se psalo a mluvilo o kázni či nekázni mládeže, avšak žádná mimoškolní výchova mládež ke skutečné kázni nevedla. I když byla mládež v některém spolku vychovávána, byla kázeň vždy věcí dobrovolnou, tedy vlastně žádnou. Tak mládež rostla jak dříví v lese, zpohodlněla. Dnes však sama poznává, že doba přítomná i budoucí nemůže potřebovat lidi neukázněné. Kázeň musí být pro každého věcí samozřejmou, nikoli nutností! V každém počínání mládeže, v každém jejím myšlení a práci musí býti kázeň, neboť jen tak zajistí si svou budoucnost.

Václav Vrba

A jsem přesvědčen, že, jakmile každý mladý Čech s bratrským porozuměním bude chápat pravici, podávanou pro spolupráci, tím okamžikem i pochopí nového ducha, jenž vane z německé strany. Ocení oběti, které jest nucen dáti pro obrodu nové Evropy a svou prací, ukládanou povinností vůči Říši. Dokončí tak zdárně dílo spolupráce, jež je nutná jako předpoklad pro vzájemnou důvěru, z které plynou pro nás nejlepší podmínky k výstavbě v rámci Říše. Čeká nás proto práce nesmlouvavá, která zajistí našim budoucím pokolením spokojenost a požehnaný mír!

Jaroslav Jirman, Praha

Umění — to je jistě věc krásná, ale jako všechny krásné věci je zde na světě lidem pro potěchu a radost. Divadlo i film se musí stát nezbytnou životní potřebou každého jednotlivce, který chce dostat to, co dnešní člověk má právo od života žádat — štěstí.

Brzy snad již utichne válečná vřava vítězstvím nových myšlenek, názorů a ideálů! Rozvine se opět plnou měrou zdravé umělecké soutěžení mezi národy a národ český obstojí více než čestně!

J. Bouz, Čáslav

— Když jsem vás, chlapci, viděl, jak za zpěvu a při zvucích harmoniky jste pochodovali naším městem, abyste se na příkaz doby a z naší povinnosti přihlásili na práci v Říši, vzpomněl jsem na dřívější odvody na vojnu. Také jsme chodili s dobrou náladou, protože stát se vojákem, bylo pro nás ctí.

Když jsem se mezi vás připletl a poslouchal vaše přání, abyste na práci nebyli určeni, vzpomněl jsem si opět na odvody. Ti, kteří podle svého soudu neměli mnoho vyhlídek stát se vojáky, již předem vykřikovali, že na vojnu nechtějí, aby tak maskovali svoje vroucí přání: »Nebýt uznán nepotřebným mrzákem.«

Já vím, že každého z vás lákají dálky, ale snad podléháte domněnce, že by vám to doma zazlívali, že chcete jít do světa a tam se třeba »zkazit«. Proto jste se přidali k těm maminčiným mazlíčkům, kteří budou opravdu plakat, nebudou-li se moci držet maminčiny sukně. Ale vám, hochům jako jedle, na které právě teď myslím, to opravdu neslušelo.

Myslím, že je výsadou a právem mládí, přiznat se ke všemu otevřeně. Nebojte se toho a neposlouchejte sýčky. Ve vašich rukou leží osud váš a konečně i budoucnost našeho národa. Čím více vykonáte pro vítězství mladé Evropy, tím větší podíl na příštích výhodách připadne i našemu národu. Budeme-li dnes za pecí, zapomenou na nás i při koláčích. Proto nepřešlapujte a nedejte na skuhraly.

Nám, mladým patří budoucnost!

Jan Krejčí, Náměšť.

Žádáme znovu důrazně všechny čtenáře, kteří nám píší, aby nám posílali články stručné a aby svou adresu uváděli na obálce i uvnitř dopisu. Prozatím jsme nejvíce zaplavováni básněmi, ale většinu básní musíme odmítat. Přispěvatele prosíme, aby četli odpovědi jednotlivým čtenářům v naší listárně. Listárna je zrcadlem styků redakce se čtenářem.

Čas sám o sobě není důležitý. Důležitosti však nabývá svým hodnocením. Hodnotí se jeho náplň, kterou mu dodává člověk svou výkonností a životem. Čas nenabývá u každého stejné hodnoty. Každý z nás pracuje rozdílně. Někdo pracuje pomaleji, druhý rychleji, jeden pracuje více, druhý opět méně. Život je dosti dlouhý. Tvrdím s naprostou jistotou, že kdo chce, může dosáhnouti dobrého života, státi se nezávislým a samostatným. Život člověka se hodnotí podle toho, co vykonal.

Věra Farská

Ti, co jdou za naplněním nového řádu, ti jsou až vznešení svým nadšením a vírou, jsou obdivuhodní svou silou. Ta budí závist! Ten jejich krok se příliš mocně rozléhá, aby ho nezaslechli nepřátelé všeho, co nese prospěch všem. Už se rozléhá spleť hlasů, která zoufale křičí: Rozdrtit, rozehnat, zničit. Tu velí jen jeden hlas: Přijmout boj a — zvítězit.

A seřazený šik dovede plnit rozkaz. Do poslední písmeny.

Nepřítel je zničen, protože přecenil svou sílu a nedocenil tu, která je v pažích bojovníků za lepší příští život dnešního člověka a toho, který přijde po nás.

Jaromír Netík, Praha

Na slovíčko, čtenáři

Václav Vrba, Přelouč: Krátké články můžeme potřebovat. Pošli.

Jarka Bouz, Čáslav: Jenom trpělivost, kamaráde! Čti hodně Zteč a posuzuj. Jsme zásobeni velkým množstvím rukopisů.

František Bednář, Líšnice u Žamberka: Umíš dobře psát o selském životě.

Jan Sychravý napsal hezkou povídku, ale házíme ji do koše poněvadž neuvedl svou adresu.

Jaromír Baudis, gymnasista z Jevíčka, navrhuje, aby Zteč otiskovala stránku zeměpisu Velkoněmecké Říše. Jeho zajímavý návrh prozkoumáme.

Ztracená kniha

Přestávkový šum obklopoval Otu jako hučící a stříkající vodopád.

Na stupínku před tabulí měl pravítkový souboj Rorejs s Müllerem a spousta hochů kolem »fandila« a zápasníky všelijakým pokřikem povzbuzovala. V uličce mezi lavicemi dával Trpák Sadilkovi za jeho pekelného vřískání dvojitého Nelsona. Hlouček hochů z posledních lavic hrál si vzadu mezi kamny a věšáky na babu za halasného chechtotu a křiku. Také na chodbě bylo nějak velmi veselo a každou chvíli vpadl sem do třídy některý z chlapců rychleji a prudčeji, než se obyčejně vchází do místnosti ...

Ota dnes ale neměl oči ani uši pro přestávkové veselí. Seděl ve své dvoumístné lavici sám a měl pramizernou náladu. Stala se mu podivná věc a z několika důvodů velmi nepříjemná.

Ráno si přinesl do školy velikou dobrodružnou knihu o lovu divoké zvěře. Nebyla to jeho kniha! Patřila Suchánkovi, půjčil ji Otovi asi před týdnem a Ota ji dnes přinesl, aby mu ji odevzdal zpět.

To by bylo všechno v pořádku. Teď se ale kniha najednou ztratila z Otovy lavice, přímo z aktovky! Vysypal všechny učebnice z aktovky snad už desetkrát — a kniha mezi nimi není. Všech okolosedících hochů se Ota ptal, jestli si ji snad někdo z jeho lavice nevypůjčil. Byli takoví nevychovaní hoši, že lezli i do cizí aktovky! Na vtipálka Hořejše si Ota také došlápl, jestli mu ji snad ze žertu neschoval. Hořejš byl takovými podobnými vtipy už proslulý a často jimi zavinil mnohou nepříjemnost. — Teď se ale Hořejš dušoval vším, co je mu svaté, že o knize neví a že nemá s její ztrátou co společného.

Zoufale hledí Ota na aktovku, tak beznadějně prázdnou, ač ještě ráno v ní ta kniha byla — nejnemožnější dohady víří jeho hlavou.

Sousedem Oty v lavici je Zdeněk Skřivan. Je to dobrý chlapík, sedí spolu vedle sebe už druhý rok a ještě nikdy se nehádali. Chodí spolu i ven, a Ota byl u Skřivanů už několikrát v bytě. Zkrátka jsou kamarádi.

Kdepak teď Zdeněk asi je? Někde se baví a směje na chodbě, myslí si trpce Ota. No jakpak by ne! Kdo by se bavil s kamarádem, který je mrzutý pro nějakou nehodu, jako tadyhle Ota! A přece by se ve dvou lépe hledalo a pátralo. Zdeněk by mohl aspoň poradit! Místo toho ale někde dovádí na chodbě a ani trochu mu na Otově osudu nezáleží.

Ota vychází z lavice a jde na chodbu. Zdeněk tam stojí na schodech, naklání se trochu přes zábradlí a volá na kohosi do nižšího patra:

»No samozřejmě, že je vázaná! A ty obrázky, člověče! To budeš žasnout! Tak zítra, nezapomeň!«

Otu až zamrazilo. Při fousatém kozlu — tohle vypadá hezky! Vždyť jako by Zdeněk mluvil o jeho, vlastně o Suchánkově knize!

Ota se duchapřítomně nahnul také přes zábradlí, aby viděl, s kým to Zdeněk do nižšího patra hovoří, ale přišel pozdě. Hovor byl ukončen a ten kdosi v nižším patře odstoupil již od zábradlí a zmizel mezi davy procházejících se tam chlapců z jiných tříd.

V Otovi se všechno vzbouřilo. Nemohl ani promluvit. V hlavě mu zavířilo a když se myšlenky trochu usadily, vyplavala z jejich zmatku navrch jen jediná: Byl to Zdeněk, který byl dnes dlouho a nejblíže Otově tašce!!!

Několikrát tu ohavnost pak zavrhl. Zdeněk je přece jeho kamarád! Nemohl by přece něco takového udělat! Kdyby všichni ostatní ano, tak Zdeněk nikdy!

Fakta ale mluví! Neztratila se Otovi kniha? Ztratila! Nebyl Zdeněk jediný v blízkosti jeho tašky? Byl! Nemluvil právě teď před chvílí s někým o té knize? Mluvil! Mluvil! A zdání někdy klame. Tichá voda břehy mele!

Konec přestávky se blíží. Je to dnes poslední. Za hodinu se jde domů. Zdeněk se vrací také už do třídy a do lavice vedle Oty.

Ota na něho hledí s podivnými pocity odporu, hněvu i lítosti. Odpor k němu cítí proto, že se mohl Zdeněk pro jednu knížku snížit až k úloze zloděje. Rozhněván je na něho, protože Otu dostal do tak trapné situace. Vždyť kniha nebyla jeho, patřila Suchánkovi! A lítost cítil proto, že ve Zdeňkovi ztratil kamaráda. Docela dobře si rozuměli. Skoro celé ty dva roky! A teď najednou tohle!

»Tak co —« začíná řeč Zdeněk. »Našel jsi?« Hledí při tom před sebe na desku lavice a nepozdvihne na Otu ani oči.

»Ne!« odsekává Ota chladně. »Nic jsem nenašel! Jak bych taky mohl najít, když kniha zmizela už dávno za hory a doly!« Těmi horami a doly myslí Ota tajně to nižší poschodí — ale neodváží se to přece jen nahlas vyslovit. Ať se to dovtípí Zdeněk sám a z toho, co mu teď Ota řekl, že už ví, kdo knihu vzal — a kam ji honem zašantročil!

Profesor přichází, hoši povstávají, hodina začíná. Ota ji prožívá jako v mrákotách a v hlavě se mu rojí nepříjemné myšlenky.

Pak je konec vyučování a hoši se hrnou ze třídy. Ota ale nepospíchá. Chce si po odchodu všech prohlédnout ještě všechny lavice. Snad přece jen někde knihu objeví.

»Zůstanu s tebou tady!«, praví Zdeněk pevně. »Pomohu ti hledat!«

Je až zalímavé i odporné, jak se dovede ovládat. Jak ještě umí předstírat dobrou vůli a snahu pomoci! Ota by byl nejraději sám, nemůže se na Zdeňka ani podívat.

Ota mlčí a neodpovídá ani na Zdeňkovu nabídku. Hledají spolu a Ota dává svou nedůvěru Zdeňkovi znát alespoň v tom, že prohlíží znovu i ty lavice, které už Zdeněk prohlédl.

Nenašlo se nic.

Ota jde mrzutě ze školy a Zdeněk jde s ním. Hovoří k němu vlídně a utěšlivě, zatím co se jistě tajně raduje, jak získal pěknou knihu, aniž by na sebe uvrhl podezření.

Ota odpovídá na jeho řeči jen jednoslabičně a nejraději by mlčel vůbec. A v duchu si spřádá řeč, jak to asi zítra řekne třídnímu, až bude chtít, aby ho přesadil od Zdeňka do jiné lavice. Vymluví se, že tady třeba špatně vidí, nebo tak nějak podobně. A Zdeněk to pochopí, proč se od něho stěhuje! A to je to hlavní!

Je tak rozčilený a rozechvěný, že ani nechápe, co k němu doma maminka mluví.

»Máš ty taky ale hlavu děravou!« říká mu. »Celé ráno si připravuješ věci pro školu a pak toho doma ještě polovinu zapomeneš!«

A užaslý Ota vidí na svém stolku — trochu zakrytou novinami — Suchánkovu knihu! Tu, o které myslel, že ji Zdeněk ...

Jeho radost z toho, že nebude muset ztracenou knihu zaplatit, byla veliká. Nebyla ničím proti radosti nad tím, že jeho kamarád Zdeněk není takový, jakým ho Ota dnes ve škole viděl.

Ještě téhož dne k němu doběhl a omluvil se mu pokorně za své ošklivé chování k němu a vysvětlil mu i důvod.

A Zdeněk byl tak hodný kamarád, že mu nepěkné podezřívání odpustil!

Kresby: V. Rada.

SPORT

ZKŘÍŽENÉ FLEURETY

Jbal — Ostré světlo reflektoru ozařuje planch a dvě stojící postavy v bílém křižují fleurety na pozdrav. Střeh, prima, sekunda a výpad. Drátěné masky šermířů se lesknou. První náraz. Šermíř s černou

rukavicí uskočil a jeho nohy se opět vyrovnávají do pravého úhlu. Staví se znovu do střehu a tělo se rozehrává v nádherném koncertu svalů, postřehu a bojovnosti. Zásah! Protivník se sklání a jeho ruka náhle vyletí kupředu. Poznal taktiku soupeře. Fleurety na sebe narážejí, kmitají vzduchem, opisují paraboly — jen s jedním cílem — zasáhnout!

Oboustranné útoky jsou teď vyrovnané. To vlastně není boj dvou lidí, toť boj dvou silných individualit, které i v době tak realistické se na chvíli vrátily do staré, sladké romantiky, kdy šerm byl jediným prostředkem, jímž se smazávala křivda a vyrovnávaly účty. Postavy v bílém si nezůstanou nic dlužny; rána za ranou, výpad za výpadem. Pak se chvílemi zdá, že bude klid, ale tu již vylétá znovu ruka jednoho s nedočkavě chvějící se zbraní. Tercie, kvarta a talíře fleuretů narážejí na sebe. Boj se dostává do nejkrásnější fáze, kdy jeden nebo druhý prohrává. Oboustranný střeh. V šermírně všechno zmiklo, takže jest slyšeti dech přítomných. Šermíř s černou rukavicí ohýbá fleuret o zem, aby se znovu postavil čelem svému soupeři.

Nervosní napětí probíhá tvářemi přítomných. Aktivnější útočník s černou rukavicí zahajuje výpad a ačkoliv soupeř uhnul, přece byl zasažen. Fleurety se znovu rozezpívaly a náhle prudší náraz a klidné zazvonění. Černá rukavice, třímající fleuret, vyrazila zbraň z ruky svému soupeři. Boj končí...

Tak snad probíhají všechna utkání ve všech třech zbraních. Bojuje se ve fleuretu, v kordu a šavli. Více, než na fysické síle, záleží na rychlosti, postřehu a inteligenci šermíře, neboť šerm není sportem síly, ale v prvé řadě rychlosti a klidu.

Šerm je krásným sportem. Je individuelní, to znamená, že bojují proti sobě dva jednotlivci stejnými zbraněmi — čestně a poctivě. V šermu to jinak nejde a když se tak díváme na skvělé boje, chtě nechtě se musíme vrátit o kousek zpět do svého dětství, kdy jsme se bezmála všichni ocitali v úlohách d'Artagnanů, Athosů a pod. Bylo to hezké...

Na planch nadupuje nová dvojice. Oba soupeři si podávají levé ruce, neboť pravé mají chráněny silnou rukavicí. Jejich stisk má v sobě pravé chlapství.

Odcházíme, jen naše oči jsou ještě někde u zkřížených fleuretů a dvou bílých postav.

Střeh, výpad, prima... zazvnívá nám v nárazu zbraní za hlavou.

Čtyřicet pět absolventů kursu tělovýchovných instruktorů

NEJEN MRAVNĚ A IDEOVĚ, ALE I TĚLESNĚ SE PŘÍPRAVIT

Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě uspořádalo první specielní kurs pro tělovýchovné instruktory. Před svým zakončením byl kurs navštíven předsedou Kuratoria ministrem Moravcem, který v doprovodu generálního referenta dr. Teunera provedl přehlídku frekventantů kursu a se živým zájmem přihlížel cvičením v tělocvičně a kryté plovárně. Kursu se zúčastnilo čtyřicet pět mladých mužů, vesměs tělovýchovných pracovníků, mezi nimiž jsme viděli i sportovce zvučných jmen, jako atlety Béma a Horáka, nářaďovce Kabeláče, prof. Slámu a mnoho jiných. Také mistra-sprintera Paráčka, z jehož pera se ostatně dovíte více o tomto kursu, jehož byl přímým účastníkem:

Jasný duch a zdravé tělo není jen otázkou jednotlivého mladého člověka, nýbrž je to svrchovaný zájem národního celku. Kuratorium pro výchovu mládeže si vytklo do svého programu starat se nejen o mravní a názorovou převýchovu mladé české generace, nýbrž chce prostřednictvím pověřených tělocvičných klubů a spolků věnovat péči o její zdraví a tělesné zdokonalení. Je to velký úkol, na který je potřebí poctivých příprav, nemá-li se upadnout do bývalých chyb. Jednou z nejožehavějších otázek je výběr vychovatelů, kteří by se se vší odpovědností chopili tohoto úkolu a dali mu v službu všechny své dosavadní i nově nabyté zkušenosti. V pražském

Vzorný pochod v tělocvičně.

Michnově paláci (v bývalém Tyršově domě) se sešlo právě v minulých dnech čtyřicet pět mladých, zdravých, žádnými falešnými předsudky nezatížených mužů, aby jako první se chopili pochodní osvětové i tělesné výchovy, které ponesou mezi naši mládež. Prošli během čtrnácti kursovních dnů opravdu pernou tělovýchovnou a zúrodňující ideovou školou. Nejlepší tělovýchovní odborníci a sportovní instruktoři se vystřídali před nimi v přednáškách i v praktickém výcviku. Celý teoretický a praktický výcvik byl zaostřen tak, aby se mohl uplatnit v předpokládané výchově mládeže od 10 do 18 let. Projdeme nyní společně jedním takovým dnem výcviku. To opravdu nebyl kurs, do něhož by se někdo přišel rekreovat, vyžadovala se zde přísná kázeň a bezpodmínečná účast. Časně ráno jsme byli již na nohou a od sedmé hodiny den jak den strávili jsme hodinu metodického, praktického výcviku na plovárně. Pak snídaně, úklid a o deváté již stojí všichni připraveni k vztyčování vlajek na nádvoří. A již vbíháme dolů do krásné, prostorné tělocvičny, kde jsou na pořadu tak zvané malé hry, speciálně určené pro dospívající mládež. Jiný den tuto veselou hravou činnost vystřídá opět gymnastika, kolektivní metodika lehké atletiky, nebo cvičení na nářadí, které je pojato spíše jako cvičení překážkové než silácké. A jakmile se posune hodinová ručička na jedenáctou, nastává hodina sportovního zápasu, jiu-jitsu a sebeobrany. Na dlouhých a širokých pásech žíněnek provádějí se prakticky jednotlivé prvky zápasu, hmaty, chvaty a pády za vedení kamaráda Zrůbka, který je nositelem nejvyššího stupně japonského vyznamenání — černé stužky za sportovní zápas. Po několik dalších

hodin přicházel do tělocvičny i populární pražský instruktor Jiří Hojer, aby se ujal výcviku v rohování. Čtyřicet pět párů rukavic se rychle navlékalo na tvrdé, nedočkavé pěsti. A když po patřičné základní průpravě po prvé všichni bez výjimky okusili tento šerm pěstí, vystřídali řadu úderů a poznali jejich chuť, byl to nádherný obraz, rvavého a nesmlouvavého mládí, který byl zárukou, že všechno, čemu se zde naučili, předají podle svého nejlepšího vědomí a svědomí svým svěřencům. Nakrátko ještě zazní pořadové povely. Je potřebí uklidnit bojovou náladu, zařadit se, vyrovnat, pochodovat, zazpívat si. Následuje společný oběd, odpočinek jen zcela krátký a za chvilku vyjíždíme denně blízkou lanovkou na Petřín a odtud v pochodovém útvaru na strahovský stadion za veselých zvuků úsečného pochodového zpěvu. Odpoledne na škvárové dráze je přirozeně zahájeno lehkou atletikou. Staří zkušení závodníci vedou nácvik běhů, skoků a vrhů. Někdy se v blízkém okolí provede orientační přespolní běh na 3—4 km, aby zde všichni osvědčili své vytrvalecké schopnosti, silnou vůli a odolnost, které jsou předností každého vychovatele. Tu ostatně musí prokázat hned v dalším průběhu odpoledne v

Ministr školství a ministr lidové osvěty Emanuel Moravec, předseda Kuratoria pro výchovu mládeže, se svými spolupracovníky z Kuratoria pro výchovu mládeže při zakončení 5. výcvikového tábora v Michnově paláci.

Snímek: Centropress.

Gymnastika s koulí.

bojových hrách, ať už je to košíková, handball nebo kopaná či rugby. Míče a tretry pod paždím a plno krásných dojmů v srdci, vracíme se domů zpět s bouřlivou písní na rtech. Pomalu sjíždíme lanovkou do svého pražského zákoutí, nad nímž se už pomalu stmívá, vlajky jsou naposledy pozdraveny a staženy a všechnu únavu celého dne smyjí sprchy s otužilých těl.

Na rovnoměrný rozvoj nejen těla, nýbrž i ducha, se nezapominalo ani v našem tělovýchovném kursu. Předvečerní doba byla vyplněna kratšími referáty, které vypracovali a proslovili všichni účastníci a které byly nejen čistě odborného rázu (první pomoc, skoky do vody, lyžování, sportovní tisk, povinnosti a práva instruktora atd.), nýbrž i ideového zaměření, které mělo přiblížit a všechny zapojit do nového světového názoru. Neboť bylo jasně vyřčeno a stále připomínáno, že není v budoucnu možný vychovatel, který by jedině těžiště své činnosti spatřoval v úzkém sportu a nepostavil se při tom na společnou základnu světového názoru.

Ještě po večeři se našla volná chvíle, abychom se sešli ke kamarádské kulturní besedě. Tepláky a bundy vystřídal úpravný společenský úbor. Často byli pozváni i přední pražští hudební a dramatičtí umělci české a německé národnosti, aby přímo v našem středu předvedli ukázky svého vysokého umění. Večery poesie a hudby vystřídaly večery úzkých sportovních filmů a návštěvy divadel.

Bylo to opravdu čtrnáct dní poctivých příprav, k nimž musel každý vynaložit své nejlepší síly tělesné i duchovní. A když poslední sobotu byl uspořádán veselý večírek na rozloučenou, tu mnohý vedle pocitu vnitřního uspokojení, pocítil i osten lítosti, že musí opustit toto kamarádské společenství. Dalo národu čtyřicet pět uvědomělých pevných mužů. Až jich vyjde desetkrát tolik, stále to bude ještě málo. Tím záslužnější však bude jejich činnost na poli výchovy české mládeže. Neboť tato činnost se neděje jen ve prospěch několika jednotlivců, jednot a klubů, nýbrž se jí kuje žhavá přítomnost a šťastná daleká budoucnost celého našeho národa.

Mirko Paráček

Nový styl skoku vysokého.

Rozcvičování na draze.

Box byl velmi oblíben, jeho nácvik vedl známý odborník Jiří Hojer.

Všechna fota Sova.

A. JANDA

vzor mladé genera

Snímek fotoreportéra Karla
ka zachytil jednoho z pilířů
kopané, Antonína Jandu při
bě, která ho proslavila . . .
za mladých let dovedl střílet

tovu brankáři jeden goal za
hým! Staří pamětníci jeho
znají jeho typický postoj při
znají také jeho život na
trávníku. Ale není tomu tak u
generace, které o něm už ví
knížek. Proto v několika
pokusíme Antonína Jandu
přiblížit.

Minulou neděli se Antonín
loučil s hřištěm. Říkal, že
nitivně, ale jak ho známe,
nám věřit, že by to už byl
jeho poslední zápas. Ale,
Dejme tomu, že to bylo jeho
rozhodnutí a podívejme se
zpátky. Rok 1911 bude pro
celou naši kopanou rokem velmi
znamným. Tehdy, ještě s bratrem
hájil svou footballovou kariéru
Praha VII. Po čtyři roky hájil
vy mateřského klubu a nebýti
že v roce 1915 narukovala větši
tivních hráčů Prahy VII,
by nedošlo ani k přestupu do
ty. Oba bratři odešli, poněvadž
dosavadní klub zastavil činnost
tu se začala nová éra Anton
éra, na níž se bude dlouho
nat. Ve Spartě se vystřídal na
místech v mužstvu a ve Spartě
ké získal světovou popularitu.
tomu tak skutečně bylo,
zmínka o lanařích, kteří
chtěli, aby oblékl dres jednoho
ních španělských klubů. Janda
ukázal svůj charakter v nej
světle. Odolal, aby z jeho
mohl dále těžit celý český
když nabídka byla velmi
Mluvilo se a psalo o vysokých
kách, které měl dostat nejen
ale i on sám. A zde musí mlá
vidět příklad, aby nebyli
dušičkami, které za menší či
„bakšiš" dovedou zradit svůj
aniž by se staraly, zda to je
sportovce či ne. Jak mnohokrát
byli svědky, že hráč šel z
klubu do druhého a nakonec
poznal, že doma u jeho nej
přátel to je přece jenom
vrátil se zpátky. Snad se divil,
ho tam ani nepotřebují, poně
ní odchovanci klubu ho dove
hradit. Dokonce se musel
zpozdáli a učit se! I když
předčili jako výkonného foot
předčili ho v klubové věrnosti
kovým Janda nebyl. V roce
vrátil znovu do oživeného SK
VII a poněvadž byl stále
třídou, vyžádala si ho Sparta
jezd do Ameriky. Potom
dále za svůj klub. Později
viděli velmi často se spolu
Sparty a odjinud — v je
starých internacionálů.

Janda, dnes padesátiletý,
zelený trávník, snad už nadobro
nechal po sobě dílo pro mlad
tovce, příklad, před kterým
dát klobouk dolů. To proto,
necháme stranou jeho nedo
úspěchy na hřišti, zůstává
vzorný charakter, charakter
platitelný, který mu nedovolil
jedinkrát zradit čest a barvy
vlastního národa. Zůstal mu
když měl možnost získat tak
stavení, které by ho zbavilo
budoucnost. A toho si snad
nejvíce. Proto, mladí sportovci
dejte v Jandovi svůj vzor a
od něho, abyste ve své
mohli do své historie pohléd
ké tak přímo, jako on.

Pozn. red.: K rozloučení
Jandy se zeleným trávníkem
latým míčem jsme poznamen
jeho konečnému rozhodnutí
procentně nevěříme. A vida:
li se zase Janda objevil v XI
internacionálů . . .